

ÅRSRAPPORT

Vestfoldmuseene IKS

2018

Fotograf: Ane Ringheim Eriksen, Larvik Museum

 VESTFOLD
MUSEENE

Haugar Vestfold Kunstmuseum | Hvalfangstmuseet | Vestfoldarkivet | Samlingsforvaltningen | Larvik Museum
Berger museum | Aluminiummuseet | Jernverket Eidsfoss | Midgard vikingsenter | Slottsfjellsmuseet | Munchs hus

Styrets beretning

Vestfoldmuseene IKS ble stiftet 22. januar 2009 med ni kommuner i Vestfold samt Vestfold fylkeskommune som eiere. I 2018 ble Hof og Holemstrand kommuner slått sammen og selskapet eies per 31.12.2018 av åtte kommuner samt fylkeskommunen. Tre avtale typer ligger til grunn for opprettelsen av selskapet; selskapsavtale, eieravtale og samarbeidsavtaler med hver eier samt Stiftelsen Vestfold fylkesmuseum. Selskapet er regulert av Lov om interkommunale selskaper.

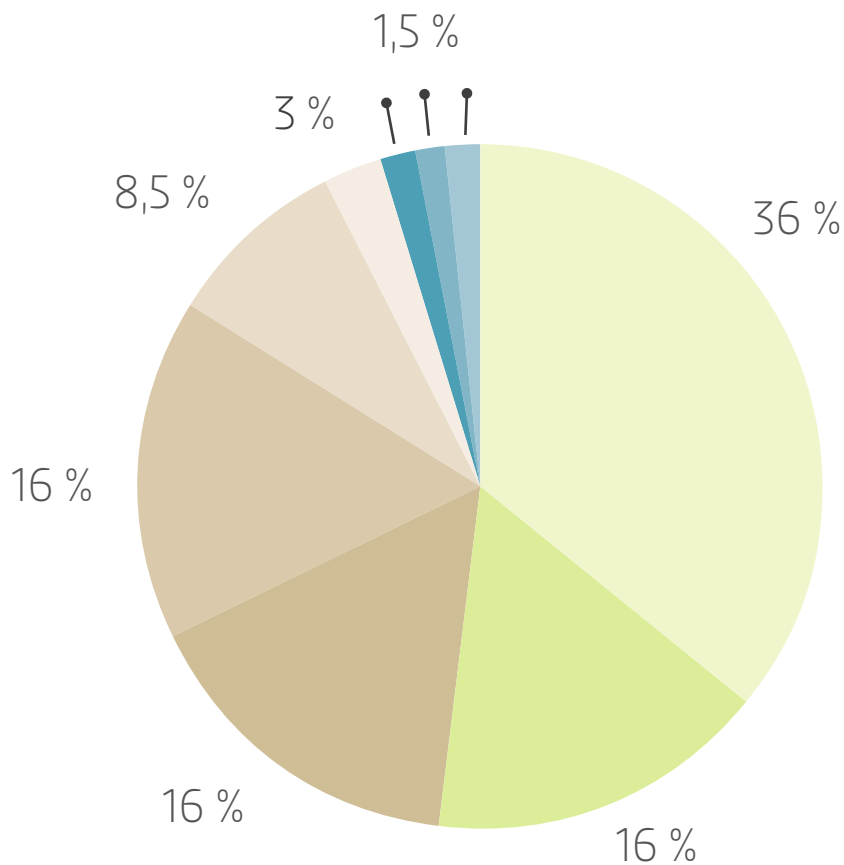
Vestfoldmuseene har driftsansvar for følgende enheter:

Aluminiummuseet
Berger museum
Jernverket Eidsfoss
Munchs hus
Midgard vikingsenter
Slottsfjellsmuseet
Haugar Vestfold Kunstmuseum
Hvalfangstmuseet
Larvik Museum
Vestfoldarkivet og
fellestjenesten Samlingsforvaltningen

Eierskap til samlinger og bygninger er ikke overført til Vestfoldmuseene IKS.

Eiere

Vestfold fylkeskommune	36 %
Larvik kommune	16 %
Sandefjord kommune	16 %
Tønsberg kommune	16 %
Horten kommune	8,5 %
Holmestrand kommune	3 %
Sande kommune	1,5 %
Svelvik kommune	1,5 %
Re kommune	1,5 %

Styret

Styret består av syv medlemmer:

- **Vidar Ullenrød**, styreleder
- **Gunnar Friberg**, nestleder
- **Erik Bjune**, styremedlem
- **Sidsel Helliesen**, styremedlem
- **Jorid Sønju**, styremedlem
- **Kristin Halaas**, ansattvalgt
- **Kim Solberg**, ansattvalgt

Det ble avholdt syv styremøter samt gjennomført én e-postbehandling av styresak i 2018.

Representantskap

Representantskapet er selskapets øverste myndighet og består av 9 medlemmer. Det har vært avholdt to representantskapsmøter i perioden.

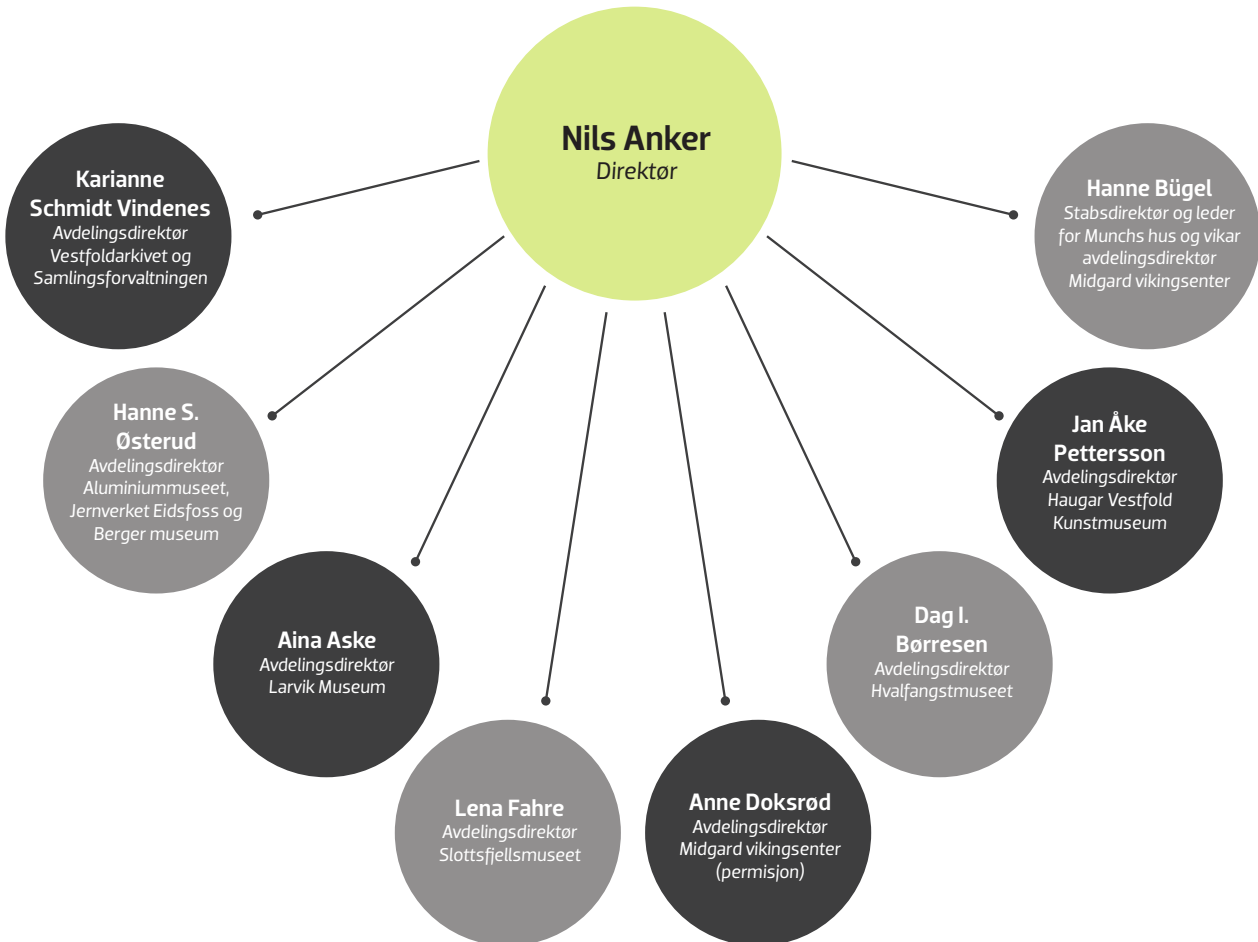
Formål, § 4 i Selskapsavtalen

Vestfoldmuseenes formål ble godkjent justert i 2018. Vestfoldmuseene IKS skal drive og videreutvikle museums- og arkivfeltet i selskapet ved å:

- Forvalte samlinger, kunst- og kulturhistoriske gjenstander, arkiv og immateriell kulturarv. Selskapet driver aktiv samlingsutvikling.
- Dokumentere, forske i, og formidle lokal, regional, nasjonal og internasjonal kunst, kulturarv og kulturhistorie.
- Være en tydelig samfunnsaktør.
- Kunne utføre eksterne oppdrag innenfor arkiv og kulturhistorie.
- Følge ICOMs og ICAs etiske regelverk.

Organisasjon

Vestfoldmuseene ledes av direktør Nils Anker.
Organisasjonskartet per 31.12.2018 ser slik ut:

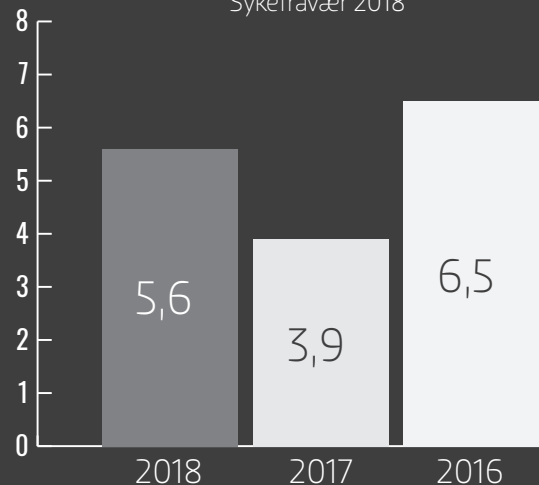
Munchs hus ble i perioden 1. januar til og med 31. oktober ledet av Jan Åke Pettersson. Fra og med 1. november ble ledelsen av Munchs hus lagt under stabsdirektør. Direktør Nils Anker forlot selskapet 1. feb. 2019. Hanne Bügel ble konstituert.

Ansatte

Pr. 31.12.2018 hadde selskapet 80 ansatte hvorav 55 kvinner og 25 menn, fordelt på 68 årsverk. Dette inkluderer to faste nyopprettede stillinger på Midgard, engasjement Midgard, administrasjonskonsulent Midgard, administrasjonskonsulent Nord-Jarlsbergmuseene og engasjement på Samlingsforvaltningen.

Selskapet har i 2018 ikke iverksatt spesielle tiltak som fremmer likestilling, men har fokus på dette i forbindelse med rekruttering. Medarbeiderundersøkelse ble gjennomført på høsten.

Sykefravær 2018

Arbeidsmiljø

Det totale sykefraværet var i 2018 på 5,6 prosent. Sykefravær og arbeidsmiljø følges opp gjennom selskapets HMS- og IA-arbeid, og i fire årlige AMU-møter. Det ble gjennomført årlige medarbeidersamtaler med faste ansatte. Ingen alvorlige skader ble innmeldt i perioden.

Gjennom året har vi hatt to personer inne på arbeidstrening, praksis eller på tiltak som et ledd i IA-samarbeidet med NAV.

Det er ikke satt i gang tiltak for å fremme formålet i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. Vestfoldmuseene tilrettelegger arrangement for alle grupper i den grad dette er mulig, men eldre bygningsmasse er lite tilrettelagt for bevegelseshemmede.

Det ytre miljøet

Selskapets virksomhet forurenser ikke det ytre miljøet utover normalt forbruk av strøm, vann, fyringsolje og avfall.

Økonomi

Driftsresultatet viste et styrt mindreforbruk etter interne finanstransaksjoner på kr 6 418 628. Det positive avviket mellom resultat og budsjett skyldes planlagt sparing til kommende, større utstillinger og satsinger som blant annet fornyelse på Hvalfangstmuseet.

Resultatet disponeres etter vedtak i representantskapet den 26. april 2019.

Totalt mottok Vestfoldmuseene kr 1 350 588 gjennom året fra staten gjennom gaveforsterkningsordningen.

Finansiering

I henhold til selskapsavtalen er eierne forpliktet til å yte et årlig tilskudd til driften av selskapet. Det enkelte tilskuddets størrelse fastsettes i henhold til eieravtalene. I regnskapsperioden var ordinære driftstilskudd fra eierkommunene til sammen kr 14 786 453 og fra Vestfold fylkeskommune kr 26 317 785.

Statlig finansiering er en forutsetning for drift og fastsettes i statsbudsjettet etter årlig søknad. For regnskapsperioden var det ordinære statlige tilskuddet på kr 32 250 000 inkl. 1 189 000 til The Thor Heyerdahl Institute, samt 1 558 790 knyttet til videreutvikling og drift av formidlingsarena på Eidsfoss.

Salgsinntektene i 2018 var totalt kr 7 090 927.

Egenkapital

Selskapet hadde ingen egenkapital ved oppstart. Egenkapital pr 31.12.18 er kr 33 112 912. Av dette utgjør kr 6 438 949 bundne driftsfond. Disposisjonsfond utgjør kr 13 521 836. I tillegg inngår kapitalkonto kr 6 733 499 og årets regnskapsmessige mindreforbruk på kr 6 418 628 i egenkapitalen.

Framtidsutsikter

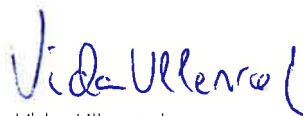
Selskapet er i hovedsak finansiert gjennom langsiktige avtaler med eierne og tilskudd fra staten. De økonomiske utsiktene er stabile og det økonomiske grunnlaget for fortsatt drift er til stede.

Gunnar Friberg

Erik Bjune

Vidar Ullenrød

Sidsel Helliesen

Kim Solberg

Jorid Sønju

Kristin Halaas

Informasjon fra virksomheten

Et spennende år

Året 2018 var et år der det skjedde mye på flere områder. Direktøren hadde sykefravær fra oktober og ut året og undertegnede steppet inn som stedfortredende direktør ut året. Den 1. februar 2019 avsluttet direktør sitt arbeidsforhold til Vestfoldmuseene og jeg ble konstituert i stillingen i perioden frem til ny direktør er på plass.

Vestfoldmuseene har en stabil drift og forutsigbar økonomi. På slutten av året kunne vi juble for faste økte midler på fem millioner kroner fra staten. Økte midler gikk til Norsk Borgsenter på Slottsfjellsmuseet, og til Hvalfangstmuseet. I tillegg fikk prosjektet «Det angår også deg» i regi av Vestfoldarkivet friske midler. Flere avdelinger samarbeider om «Det angår også deg» og prosjektet går over i fast drift og videre utvikling.

Besøkstallene ble litt svakere enn året før, noe som var forventet ettersom fjoråret var meget bra. Museene og Vestfoldarkivet hadde en stabil og god drift gjennom året, og jeg fremhever her noen eksempler.

Prosjekt Eidsfoss Utvikling (PEU) er inne i siste prosjektår og går fra 2019 over i normal drift. Planer er lagt og avdelingen samarbeider godt med kommunen og stiftelsene på Eidsfoss for videre utvikling i regi av Vestfoldmuseene.

Aluminiummuseet er under omfattende ombygging og har mottatt solid økonomisk støtte som vi er svært takknemlige for. Museet nyåpner i 2019 og vil være en viktig arena innenfor formidling av industrihistorie, i samarbeid med eieren Hydro.

Midgard vikingsenter skiftet navn og markerte dette med et flott arrangement. Navnet viser nå enda tydeligere for publikum hva vi har fokus på ved senteret. Vikingsenteret har økt aktivitetsnivået gjennom året og tatt initiativ til et enda tettere samarbeid med frivillige lag og foreninger i fylket.

Hvalbåten Southern Actor i Sandefjord lå på land i en lengre periode gjennom året for omfattende reparasjon. Båten eies av kommunen, men vi har driftsansvaret og båten er for oss en viktig formidlingsarena. Det er knyttet noe usikkerhet til resultat av forsikrings sak etter tidligere havari og vi forventer en avklaring på saken i 2019.

Hvalfangstmuseet er under omfattende ombygging. Kommunen eier bygget og er dermed prosjekteier. Bygget rustes opp og utvides blant annet med en hel etasje. Det blir nye lokaler til ny utstilling samt gode publikumsarealer med nye fasiliteter. Til tross for redusert publikumstilbud gjennom året viser museet økning i besøkstallene. Museet forventer å gjenåpne den ombygde delen med ny utstilling i løpet av høsten 2019.

Vestfoldmuseene er inne i en spennende tid med endringer hos bevilgningshavere. Vestfold skal slås sammen med Telemark og vi er derfor i tett dialog med museene i Telemark. På flere områder er vi i gang med et samarbeid og vi ser potensiale for ytterligere samarbeid. Vi forventer å vite mer om mulige konsekvenser for sammenslåingen i løpet av 2019.

I tillegg til regionsamarbeidet blir Vestfoldmuseene berørt av kommunesammenslåinger. To av våre eiere, Hof og Holmestrand kommuner, slo seg sammen i 2018. Konsekvensen for vår del er å sørge for at avtaleverket holdes oppdatert, og ellers fortsetter det gode samarbeidet. To andre eiere, Larvik og Sandefjord kommuner, hadde også sammenslåinger, men dette påvirket oss ikke ettersom de andre kommunene ikke var eiere.

Jeg vil rette en stor takk til alle mine kolleger for meget god innsats, engasjement og god måloppnåelse i 2018, og ikke minst takke for støtten i den spesielle tiden vi er inne i. Jeg vil også rette takk til styret, eiere og andre bidragsytere for meget bra samarbeid. Stor takk også til alle våre besøkende!

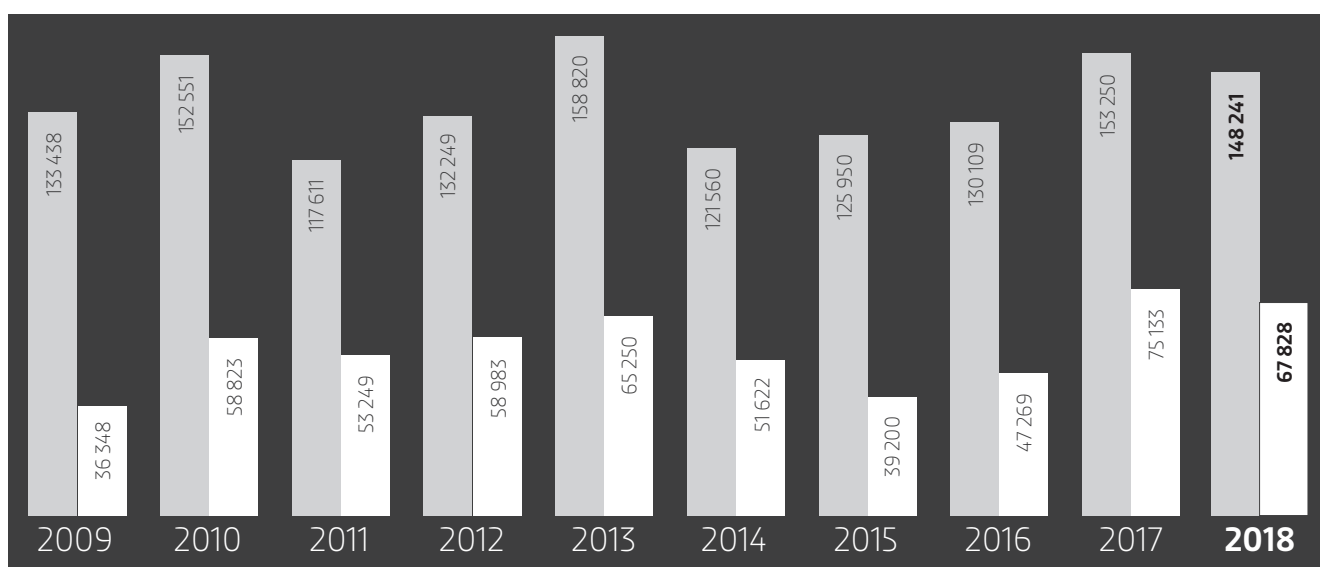
Vestfoldmuseenes verdier

Aktuelle	Vi er aktuelle på en måte som berører og begeistrer. Vi tar initiativ til utvikling og forbedring med publikums opplevelse i fokus.
Ekte	Alt vi gjør bygger på ekthet og ærlighet (autentisk materiale) – basert på grundighet, fakta og unik formidlingsevne.
Modige	Vi tør å utfordre og tenke nytt. Vi er tydelige og ærlige med et brennende engasjement for det vi gjør.
Respektfulle	Vi viser respekt for mennesker og samlinger – historie og kultur, tid og rom. Vi er ydmyke for fag og deler kompetanse i en stadig søken etter å gjøre hverandre gode.

Besøkstall

Avdeling/sted	betalende	barn	DKS	totalt 2018	totalt 2017	endring i %
Aluminiummuseet	0	311	311	311	2 461	-87 %
Jernverket Eidsfoss	1 222	864	266	12 018	11 194	7 %
Berger museum	10 867	2 248	593	13 115	11 135	18 %
Slottsfjellsmuseet	9 593	7 526	672	24 008	28 065	-14 %
Munchs Hus	4 682	1 210	499	5 972	5 814	3 %
Larvik museum	2 362	5 812	2 309	11 451	11 175	2 %
Hvalfangstmuseet	12 335	7 981	3 718	22 683	20 785	9 %
Haugar Vestfold Kunstmuseum	13 501	10 988	7 717	29 255	33 670	-13 %
Midgard vikingsenter	13 266	4 363	3 048	26 861	26 196	3 %
Vestfoldarkivet				2 518	2 681	-6 %
Samlingsforvaltningen				49	74	-34 %
Vestfoldmuseene samlet	67 828	41 303	19 133	148 241	153 250	-3 %

Samlet sett hadde Vestfoldmuseene en nedgang på 3% i besøkstallene i forhold til fjoråret. Det skyldes først og fremst nedgang på Slottsfjellsmuseet og Haugar Vestfold kunstmuseum som begge hadde svært høye tall i fjor. Aluminiummuseet var delvis stengt for ombygging. Det er gledelig å se at besøkstallene på Hvalfangstmuseet økte til tross for ombygging og redusert tilbud til publikum.

Tellemetodikk ble harmonisert i 2011.

■ Ant. besøkende □ Ant. betalende

Samlingsforvaltning

Sted	2018		2017		Sum overført totalt	
	Foto overført til fotomagasin	Overførte gjenstander	Foto overført til fotomagasin	Overførte gjenstander	Foto overført til fotomagasin	Overførte gjenstander
Hvalfangstmuseet	75 000	23	400	206	259 724	13 590
Nord-Jarlsbergmuseene		161	485	163	79 607	4 893
Slottsfjellsmuseet		147	110	189	292 774	5 415
Larvik museum	160	40	3 191	941	113 673	10 803
Muchs Hus				11		12 (tidligere overføringer regnet inn under Nord-Jarlsbergmuseene)
Andre (Vestfoldarkivet)		7			68 000	38
Overført for 2008 (NJM)						8 921
Prosjekt verft						134
Andre: Preus museum				5		59
Andre: Private				1		22
Totalt	75 160	378	4 186	1 516	813 778	44 379

Tallene for overførte foto er kun for analoge fotografier, ikke digitale opptak, og representerer to nye samlinger som ble overført til Vestfoldmuseene i 2018.

Antall	2018	2017	Endring i prosent
Gjenstander fotografert	713	948	Nedgang 28 %
Dokumentasjonsfoto (opptak)	2 059	4 162	Nedgang 51 %
Overførte gjenstander	378	1 516	Nedgang 75 %
Overførte foto til fotomagasin	75 160	4 186	Økning
Gjenstander på Digitalt Museum (total)	27 807	25 614	Økning 9 %
Foto på Digitalt Museum (total)	743	743	Ingen endring
Besøkende på omvisninger i Samlingsforvaltningen	49	49	Ingen endring
Digitaliserte foto	1 626	2 000	Nedgang 19 %

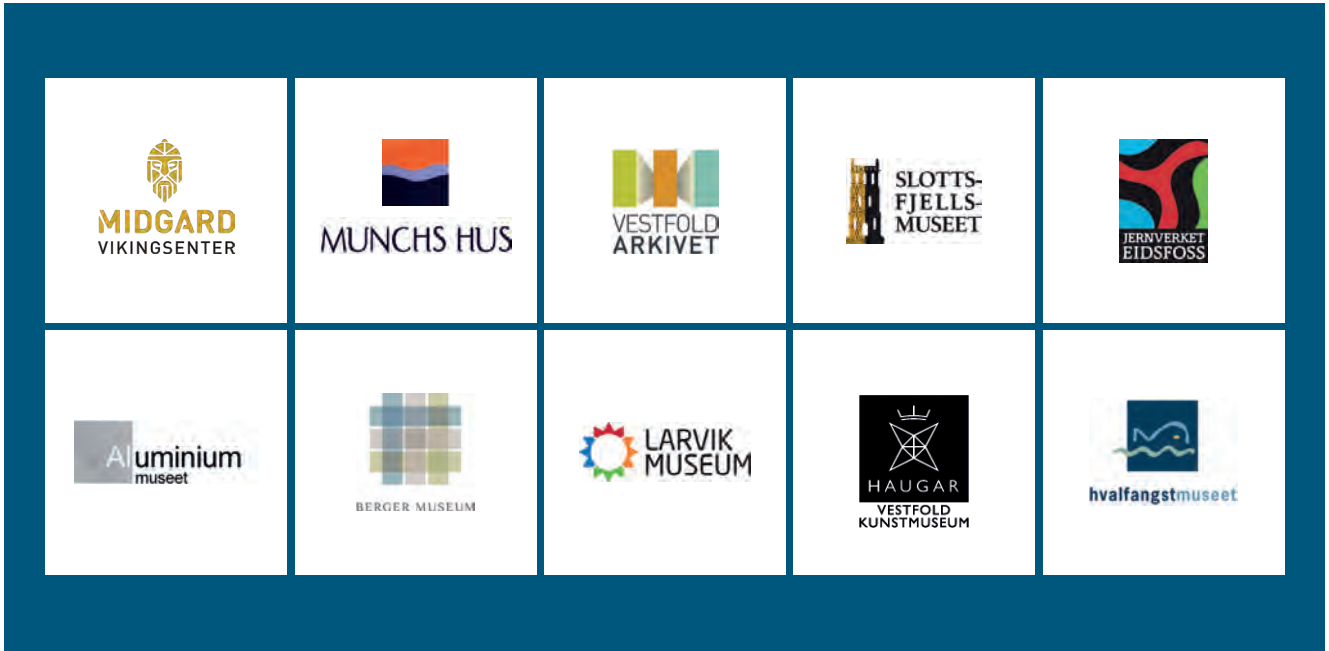
Statistikken viser antall gjenstander som er overført til Samlingsforvaltningen for første gang. Gjennom året har over 1000 gjenstander fra Aluminiumsmuseet vært inne hos Samlingsforvaltningen, men dette kommer ikke fram i statistikken. I 2018 har det vært prioritert å redigere tidligere dokumentasjonsfoto, noe som heller ikke vises i denne statistikken.

Vestfoldarkivet

	2018	2017	Endring i %
Antall foto i arkivmagasin (estimert)	57 740 (estimert tilvekst 900)	5 6840 (estimert tilvekst 700)	1,5 %
Antall hyllemeter arkiv i magasin	5 285 (tilvekst: 347 hm)	4 938 (tilvekst: 263 hm)	7 %
Besøkende lesesal	123	124	Nedgang under 1 %
Besøkende på arrangementer og omvisninger Vestfoldarkivet og Samlingsforvaltningen	617 (119)	647 (111)	Nedgang 4 %
Forespørsler, rettighetsdokumentasjon	434+75	361+82	15 %
DKS (antall elever)	1 489	2108	Nedgang 30 %
Aksesjoner (antall arkiver)	51	66	Nedgang 23 %
Antall registrerte arkiv	88 totalt. Derav; 84 privatarkiver, 4 fylkeskommunale.	111 totalt. Derav; 103 privatarkiver, 8 fylkeskommunale.	Nedgang 21 %

Nedgang i antall mottatte arkiv skyldes noe mindre pågang på avlevering, dette er også reflektert i antall registrerte arkiver.

Prosjekt RAPMUS

Besøk nettsider

Vestfoldmuseene drifter 13 nettsider totalt, en for hver avdeling, inkludert www.hvalfangstarkiver.no. Antall unike treff, målt bare en gang, totalt på nettsidene var 93 956. Gjennom året har det vært jobbet med nye nettsider som lanseres i 2019.

Aktiviteter

Aktivitetene er inndelt etter de fire F'ene som er satt i fokus fra Kulturdepartementet; Fornyng, Formidling, Forvaltning og Forskning. Avdelingenes aktiviteter er samlet under hver enkelt F. Det er kort rapportert aktiviteter også innenfor immatriell kulturarv, mangfold og inkludering.

Vestfoldmuseene har samarbeidet med prosjekt Eidsfoss Utvikling som går over i ordinær drift i 2019.

Fornyng

Museene skal være profesjonelle og aktuelle og ha en aktiv samfunnsrolle. Vestfoldmuseene oppfylte dette målet i 2018 gjennom å følge handlingsplaner.

Alle avdelinger er aktive på sosiale medier med særlig fokus på Facebook. Noen avdelinger er også aktive på Twitter, Flickr, Instagram, Historypin og Pinterest.

Verktøyet CIM benyttes av alle avdelinger for å bli mer digitale, mer effektive og enda sikrere på kvalitet. CIM er verdensledende programvare for profesjonell krisehåndtering og har et meget enkelt datasystem for ROS-analyser. Bruk av CIM-systemet til ROS-analyser inngår som del av arbeidet med sikringsplaner i Vestfoldmuseene.

Haugar Vestfold Kunstmuseum har hatt fokus på videreutvikling og jobbet med mer langsiktige planer. Med støtte fra Haugars venneforening og Vestfold fylkeskommune kunne museet fortsette arbeidet med å utbedre magasinene i underetasjen. Haugar har gjennom effektivisering av magasinarealene fått økt kapasitet og magasiner tilpasset museets behov, både for oppbevaring av museets egen samling og mellomlagring av kunst i forbindelse med de temporære utstillingene. Alle de tre magasinene er nå ferdig restaurerte og innredet.

Haugar har gjennom 2018 utarbeidet en mulighetsstudie som belyser hvordan museet kan videreutvikles til å bli et enda bedre regionalt kunstmuseum. Studien viser et stort potensial for museet ved en utvidelse av arealet under bakken, samt med en glassoverbygning av borggården.

Slottsfjellsmuseet startet i 2013 arbeidet med å etablere en teknisk plattform som skal danne grunnlaget for digital formidling på museet. I 2018 har vi arbeidet med å videreutvikle App og beacons til å omfatte implementering av DigitaltMuseum i appen hvor Next Signal AS er samarbeidspartner. Etter 4 års arbeid ferdigstilte vi rapporten om virtuell formidling og den ble overrakt Sparebankstiftelsen i mars 2018. Dette er en del av vårt arbeid knyttet til «Slottsfjellplanen». Slottsfjellsmuseet har også jobbet

videre med «augmented reality» for å lage virtuelle fremstillinger av borganlegget, og gjennomført prosjektet «På sporet av Snorre» der vi har laget en digital byvandring med bruk av den digitale plattformen «Action bound». Her har vi kombinert digital formidling med utstillingene våre og skuespillere som dukker opp i bybildet.

Larvik Museum arbeider sammen med Norsk Institutt for Kultur- minneforskning (NIKU) for å finne frem til metoder og teknikker for produksjon og montering av tekstiler (møbler, gardiner, tapet og annet) til herskkelige 1700-talls rom i Herregården i Larvik. Dette innebærer arkiv- og litteraturstudier og utstrakt kontakt med kunnskapsmiljøer, verksteder og produksjonssteder i mange land. I samarbeid med Larvik kommune er det utarbeidet tekster og fremskaffet bilder til informasjonstavler til «Kongeskripsjonene» og «Bystien» i Larvik by.

Hvalfangstmuseet startet ombygging og moderniseringen i 2017. Personalet flyttet ut i en sidebygning og store deler av museumsanlegget er en byggeplass. Dette har også preget 2018. Det er gjennomført omfattende rydde- og flytteprosesser pga. ombyggingen. Hvalfangstmuseet produserte kortfilmen: «Polarstjernen på havets bunn», om byggingen av Ernest Shackletons ekspedisjonsskip i Sandefjord. Produsert av Mirko Stopar/Ferryman Films i kinokalitet. Filmen tas i bruk i museets nye avdeling etter ombygging i 2019.

Jernverket Eidsfoss flyttet utstillingen om Raket Seweriin utendørs, fint plassert langs kulturstien. En pilot på en «AR-app» der masovnen fra ca. 1800–1820 ble visualisert på opprinnelig lokalitet ble utviklet og utprøvd på 7. klassetrinn fra Re skole. Piloten ble også «geo-tagget» via GPS.

Aluminiummuseet er under ombygging. Det innebærer et nytt utstillingskonsept som kombinerer formidling av historie, kultur og naturvitenskap. Ved hjelp av moderne formidlingsmetoder, digitale løsninger og oppdatert design skal publikum, uansett alder og kjønn, etnisk bakgrunn og kunnskap, ønske å komme tilbake fordi de opplevde og erfarte noe nytt. Museet gjenåpner i 2019.

Munchs hus bidro med utvikling av faglig innhold og konsept for digital formidling av Munch og Åsgårdstrand sammen med Horten kommune. Digital formidlingsarena forventes å åpne i 2019.

2018 var første året hvor **Berger museum** og Fossekleiva kultursenter hadde helårsdrift. Dette ga utslag i både flere besøkende og større inntjening i butikk og kafé, og også flere arrangementer og omvisninger. Besøkstallet er doblet på tre år og vi har allerede begynt å merke den nært forestående kommunesammenslåingen mellom Svelvik kommune, Nedre Eiker kommune og Drammen kommune med pågang av skoleklasser, og andre grupper fra den nye storkommunen.

Midgard vikingsenter har tatt i bruk en rekke digitale skiltløsninger og informasjonsskjermen i resepsjonen er oppgradert med programvare som bruker «google slides» for fremvisning. I utstillingen har vi tatt i bruk en skiltløsning kalt «Brightsign» for alle skjermer/fremvisninger. Gjennom et samarbeid med Horten Folkeverksted har vi fått tilgang til en del maskiner – her bruker vi laserkutter/graverer aktivt til å lage skilt o.l. for museet.

Mulighetsstudie, Haugar Vestfold Kunstmuseum

I 2017 var **Vestfoldarkivet** med i et Samdok-prosjekt om bevaring av næringslivsarkiv knyttet til enkeltsektorer. I etterkant ble prosjektet Norsk sjømatarkiv etablert, ledet av Bergen byarkiv. En annen næring som ble løftet fram som egnet for sektorbasert bevaring var bergindustrien. Næringen bidrar vesentlig til norsk verdiskaping og er av stor betydning for et moderne samfunn. På bakgrunn av dette tok Vestfoldarkivet initiativ til å etablere et forprosjekt om bevaring av arkiver etter bergindustrien. For-prosjektet ble gjennomført i faglig samarbeid med Arkivverket.

Vestfoldarkivet fikk utviklingsmidler til et toårig prosjekt for å etablere Norsk bergindustriarkiv. Hovedprosjektet startet

opp 2. januar 2018. Metoden som benyttes legger opp til et aktivt samarbeid mellom arkivinstusjonen og næringslivet.

Prosjektet «Du er FRI» er en fortellerforestilling om toleranse, likeverd og skeivt mangfold, etablert i 2017. Fortellingene springer ut av skeive arkiver, av autentiske historier og berører holdningene våre og pirker borti forvaltningen av verdier som holder frem i det såkalte fordomsFRIE samfunnet vårt. I forbindelse med utstillingen HEN på Haugar våren 2018, ble forestillingen tilpasset og formidlet til skoleelever som besøkte Haugar. Høsten 2018 ble det i tillegg til forestillingen utarbeidet opplegg for en workshop i samarbeid med Færder kommune.

Etter at depot for elektroniske arkiver ble etablert høsten 2017 har Vestfoldarkivet mottatt elektroniske systemer og filer fra Vestfold fylkeskommune og private bedrifter. I 2018 kom den første avleveringen av elektronisk skapte arkiver fra privat sektor til Vestfoldarkivet. Avleveringen omfatter elektroniske filer fra bedriften Scanrope (tidligere Tønsberg reperbane), og består i hovedsak av viktig prosjektdokumentasjon knyttet til olje-næringen. Disse vil bli konvertert til arkivformater og gjort tilgjengelig for interesserte på lik linje med (ordinære) papir-arkiver.

Vestfoldmuseene har store fotosamlinger. Gjennom årene har det blitt arbeidet med digitalisering, men vi har aldri hatt et felles system for formidling og tilgjengeliggjøring av historiske foto. I 2018 ble systemporteføljen oppgradert og det ble implementert et nytt system for bevaring og formidling av digitale filer. Gjennom 2018 har fototeamet ved Samlingsforvaltningen arbeidet med å publisere og registrere digitale foto. Systemet vil bli tilgjengelig for et allment publikum i forbindelse med lansering av nye nettsider i 2019, men Vestfoldarkivet laget i 2018 koblinger mellom Arkivportalen og FotoWeb slik at historiske foto kan nås gjennom Arkivportalen. I Vestfoldmuseenes samlinger finner vi blant annet filmer. Disse er lagret på analoge medier med relativt kort holdbarhet. Det har i 2018 vært satset på digitalisering av filmmaterialet, både med tanke på bevaring og formidling.

Sjøfart, data og samlinger er et toårig prosjekt støttet av Kulturrådet. Prosjektet ble avsluttet i desember 2018. Hovedmålet med prosjektet er å styrke samlingers relevans og betydning, gjennom bruk og videreutvikling av digital infrastruktur, som KulturNav, Primus og Asta. Gjennom prosjektet har metadata blitt beriket, registre i KulturNav har blitt utviklet og data fra ulike kilder har blitt lenket sammen. I prosjektet har det også vært et nyskapende samarbeid med Wikimedia Norge om overføring av digitale filer fra DigitaltMuseum til Wikimedia.

I 2017 fikk Vestfoldmuseene, sammen med Vestfold fylkeskommune (utdanningsavdelingen) og Universitetet i Sørøst-Norge innvilget søknad om et Erasmus+ prosjekt, "GoDemo". Prosjektet bygger videre på «Det angår også deg» og har fått samarbeidspartnere i Sverige, Polen, Tyskland og Italia. Prosjektet "GoDemo" har som mål å sette lys på historiske kjennsgjerninger, fokusere på følgene av fordomsfulle tanke-mønstre og legge til rette for pedagogiske metoder om hvordan vi som enkeltmennesker og samfunn kan verne om demokratiet og grunnleggende menneskerettigheter.

Formidling

Museene skal legge til rette for kunnskap, dannelse og opplevelser. Vestfoldmuseene oppfyller disse kravene. Alle museene benytter nettsider og sosiale medier i sin formidling til publikum. Det har vært gjennomgående høyt aktivitetsnivå gjennom utstillinger, omvisninger, foredrag, konserter, tema-kvelder, familiedager, verksteder, filmvisninger samt en rekke andre aktiviteter for barn og unge. Det tilbys aktiviteter for barn i skolens ferier i tillegg til omfattende DKS-tilbud, skoletilbud og tilbud til barnehager, SFO og andre. Museene arrangerte familiedager, førjulsarrangementer og egne opplegg for pensjonister.

De aller fleste arrangementene er godt besøkte og godt likt av publikum.

Alle avdelinger har god lokal mediedekning.

Flere ansatte har holdt foredrag på konferanser og seminarer.

Haugar Vestfold Kunstmuseums mål om å øke interessen for og kunnskapen om billedkunst, kunsthåndverk og andre visuelle kunstuttrykk er alltid i fokus. Haugar videreutviklet kunstappen sammen med fem andre kunstinstitusjoner. «Kunstporten» er tilpasset målgruppene ungdom og barnefamilier og er tilgjengelig via nettleseren på besøkendes mobiltelefoner eller på håndholdte enheter som lånes ut på museet.

Midgard vikingsenter åpnet våren 2018 basisutstillingen «Hauger, Haller, Hav» som setter fokus på Borre som aristokratisk maktsenter i yngre jernalder. Vi har også en fullskala rekonstruksjon av Osebergvognen utstilt i Gildehallen.

Munchs hus bidro med «location» og faglige råd i filmen «Munch i helvete» av Stig Andersen. Museet bidro med utlån og faglige råd til Munchmuseet angående utstillingen om Munchs billedrammer, «Munch får nye rammer». Munchs hus har mye utenlandsk oppmerksomhet med preseddelegasjoner fra Japan og Russland og besøk fra tysk tv-produksjon (SWR) om prosessen vedrørende arbeid med nye rammer til bildene på Munchmuseet. Museet bidro i filmen til utstillingen «Munchs hus – 2018» hvor Ragnar Kristoffersen forteller om eiendommen og barndom i Åsgårdstrand. Munchs hus ble bæret med et offisielt besøk av kronprinsparet i 2018.

Vestfoldarkivet har tatt et strategisk valg om å satse på skoleprosjekter som fremhever menneskerettigheter, demokrati og mangfold, formidling av arkiver på digitale plattformer og formidling via historie- og arkivfaglige publikasjoner. Skoleprosjektene egner seg også som utgangspunkt for formidling til et voksent publikum og arrangementer som «Det angår også deg» vekker stor interesse. Vestfoldarkivet er medeier i Arkheion – et arkivfaglig tidsskrift. I 2018 har vi hatt redaktørfunksjon og bidratt med flere artikler. Tema for Arkivert 2018 var industri og næringsliv. Magasinet ble godt mottatt og har blitt omtalt i fylkets aviser samt gjennom NRK Vestfoldsendinga på radio.

Vestfoldarkivet og Samlingsforvaltningen hadde i 2018 et program med åpne arrangementer, omvisninger og tilpassede opplegg for publikum. Vi når elever i ungdoms- og videregående skoler, studenter, slektsforskere, et historieinteressert publikum og kollegaer i andre arkivinstusjoner og museer. Vi samarbeider med Slekt og data i Vestfold om å gi et tilbud på lesesalen der publikum både kan få veiledning i slektsforskning og tilgang til arkivmateriale.

Alle museene og Vestfoldarkivet er representert på DigitaltMuseum der museenes samlinger skal være lett tilgjengelige for alle interesserte til enhver tid. Samlingsforvaltningen formidler gjenstander gjennom sosiale medier. Gjenstander fra DigitaltMuseum har blitt delt på Instagram og Pinterest. I 2018 gikk Pinterest forbi DigitaltMuseum i antall visninger.

Publikum har hatt tilbud om følgende utstillinger gjennom året

Sted	Navn på utstilling	Publikumsrespons
Haugar Vestfold kunstmuseum	HEN – Flytende kjønn	Meget godt besøkt med publikum i alle aldre. Utstillingen skapte mye omtale og debatt både blant publikum i møte med utstillingen og i media
	Kitty Kielland – Fri luft. Utstillingen presenterte ny forskning om Kitty L. Kiellands kunstnerskap og er den største presentasjonen av hennes kunst noensinne. Utstillingen er kuratert og produsert av Stavanger Kunstmuseum i samarbeid med Haugar Vestfold Kunstmuseum og Lillehammer Kunstmuseum	Utstillingen fikk god omtale i media og var en meget godt besøkt sommerutstilling på Haugar
	Morten Krogvold – Stille lys	Stor publikumssuksess og utstillingsperioden ble utvidet med to måneder utover høsten. Det var fullt hus under omvisningene med Krogvold
	Munchs hus 2018. Utstillingen var et internt samarbeidsprosjekt. Utstillingen viste arbeider fra 17 samtidskunstnere og deres verk relatert til Munchs hus i Åsgårdstrand	Utstillingen var normalt besøkt for en slik utstilling på høsten
Munchs hus	Permanent utstilling i Munchs hus	God respons
	Vandringer i Munchs landskap	God respons
Midgard vikingsenter	Hauger, Haller, Hav	God respons
Gildehallen	Osebergvognen	Måles ikke
Hvalfangstmuseet	Redusert utstillingstilbud pga. ombygging. Den eldste delen av museet har vært åpen for publikum	Godt besøk
Larvik sjøfartsmuseum	Oppdagere og eventyrere	God respons
	Stolte skip på verdens hav	Interesse hos et båtinteressert publikum
	Plakatutstilling om Peter Wessel Tordenskjold	God respons, særlig under Tordenskjolddagen
Larvik museum, Verksgården	Den glemte byen. Mennesker og makt i Larvik 1671–1783	God respons
	Larvik i endring 1880–1915	God respons
Herregården	Interiørutstilling, møbleringen av tre rom i Herregården	God respons
	Eidsvollsmannen Diriks	Lav respons
Berger museum i samarbeid med Fossekleiva kultursenter	Beat og bevegelse, sommerutstilling	God respons
	Nye Bergermønstre?. 5. klassingene i Svelvik har utforsket gamle mønstre i museets samling. Resultatet er nye mønsterutkast, utviklet i samarbeid med gjestekunstner Iain Halket	Spesielt viktig utstilling for de barna som bidro til utstillingen og deres familie
Berger museum i samarbeid med Berger historielag	Utvidelse av den digitale møteplassen med tre «kart». Viser på berøringsskjerm i museet, men kan også ses på www.bergerhistorie.no	Spesielt populært for lokalbefolkningen og de som har tilhørighet på Berger
Holmestrand bibliotek	Hvert menneske er en verden. Grefsrudleiren 1940–1951	God respons

Slottsfjellsmuseet	Kringsatt	God respons
	Hvalhall med Svend Foyn-utstilling	Spesielt god respons
	Klåstadhallen	Spesielt god respons
	Alt på ett brett	God respons
	Berget og byen	God respons
	Krig i Vestfold 1940–45	God respons
	Kongens velde	Spesielt god respons
	På sporet av Snorre	God respons
Jernverket Eidsfoss	Eidsfoss jernverksmuseum: fast utstilling	God respons
	Eidsfos Hovedgård: De tre Havefruer	God respons
	Skolestua: Raket Seweriin. Fra Eidsfoss stasjon til Kongens bord	Middels respons
	Bråtagata: Elise Kristensen – formerenke på Eidsfos Verk	Meget bra respons

Arrangement på Vestfoldtunet. Fotograf Lena Fahre

I tillegg til utstillinger er det gjennomført en rekke arrangementer:

Sted	Arrangementer og aktiviteter	Publikumstall
Midgard vikingsenter	Foredrag av Christer Tønning, om forskningsresultater fra hallbygningene funnet med georadar i 2007	41
	Vinterferiemoro	207
	Foredrag av Karoline Kjesrud – dronningen og himmeldronningen i vikingtid og middelalder	37
	Utstillingsåpning «Hauger, haller, hav»	122
	MidgardCon III – spillarrangement	35
	Kampleker	132
	Midgard sommerskole for barn i alderen 8-12 år	20
	Vikingsommer ved Gildehallen, skaper ekstra liv og aktivitet	2728
	Borremarked	2187
	Navnefest, lansering av nytt navn	150
	Midgardsblot, musikkfestival	6330
	Høstferiemoro	229
	Foredrag av Charlotte Hedenstierna – falkens krigere	40
	Med hammer og nål – arrangement	91
	«Høyt og Lavt aktiviteter» på en søndag	98
	Foredrag av Petter Bøckmann – Kjekt å ha	25
	Foredrag av Halvard Eik – Vikingøl	26
	Jolekonsert med Sjøbodkoret i Gildehallen	96
	Åpent julebord 8. desember	25
	Julekonsert på en vanlig søndag	64
	Åpent julebord 15. desember	54
	Gilder på kveldstid, gilder til lunsj, julebord	388
Slottsfjellsmuseet	Svend Foyn-dag	45
	Vinterferiemoro	300
	Spillhelg	300
	Påskeferiemoro	250
	Utstillingsåpning: På sporet av Snorre	70
	Markering av frigjøringsdagen	45
	Tønsberg middelalderfestival	3000
	Sagafestivalen	160
	Olsok på Vestfoldtunet	120
	FNs internasjonale fredsdag	50
	Høstferiemoro	200
	Boklansering	55
	Foredrag «Nytt om middelalderbyen Tønsberg» av Lars Haugesten	60
	Natt på museet	80
	Foredrag «Vestfold under 1. verdenskrig» av Per Erik Olsen	40
	Fagdag, «Det angår også deg»: Holocaust i våre trakter	75
	Julemarked	600
Holmestrand Bibliotek sammen med Hydro Holmestrand	Foredrag v/fabriksjef Robert Grønli med påfølgende omvisning på bedriften	25

Hvalfangstmuseet	Arrangement – Kosmos IV	140
	Boklansering, «Hvaleventyret» ved Andreas Tjernshaugen	17
	Vinterferieaktiviteter	127
	Høstferieaktiviteter	186
	Sommerferieaktiviteter	713
	Hvalbåtens dag	160
Sjøfartsmuseet i Larvik	Foredrag om Magnus Andersen av James Ronald Archer	59
	Foredrag om Oscar Wisting av Jan Wanggaard	70
	Maritim familiedag	58
	Tordenskjolddagen	306
	Colin Archer havnefestival	108
	Foredrag om Lars «Faen» Andersen av Mirko Stopar	90
	Kulturnatt	32
Foredrag om Sjøkadettinstituttet av Trygve Bruun	25	
Sliperiet i Larvik	Barnas verdensdag	610
Verksgården i Larvik	Fastelavn	77
	Kulturnatt	43
	Juleverksted	120
Munken kino i Larvik	Livsglede for eldre. Foredrag og filmfremvisning	32
Herregården i Larvik	Danseforestilling og omvisning	58
	Familiedag i Herregården	14
	Påskemysterium, fire dager	617
	Larvik barokk	300
	Teatervandring gjennom Larviks historie	155
	Høstferieaktiviteter, fem dager	182
	Forestilling: Den mørkredde ridder	37
	Kulturnatt	312
Jul i Herregården	150	
Berger museum i samarbeid med Berger historielag	Typisk Norsk – ikke bare norsk. Kulturminnedagene 2018	25
	Mørketidsfest – «Jul på Berger», lysestøping juleverksted med sang og gang rundt jule-treet	700
Berger museum	Historisk vandring: En smak av Berger i samarbeid med Berger historielag	6
Berger museum i samarbeid med Fossekleiva kultursenter	«Storyboard» - Berger Rapsodi (Tre manus basert på Bergerhistorie blir spilt som teaterstykker)	95
	«Novemberprosjektet» med samfunnsaktuelt tema: «Utenforskap». Utstilling, film, foredrag, samtaler og deltakelse	Inngår i øvrig besøkstall
	Marshwall-familien (Fortellerteater basert på historien til familien som bodde i «Frysihjel» på Berger) 2 forestillinger	65
Munchs hus	Forestillinger «Et dikt om livet» av Geirr Johnson	115
	Munch og Åsgårdstrand – utstilling i rådhuset i samarbeid med Åsgårdstrand historielag	Ikke målt
Jernverket Eidsfoss	Foredrag på Kroa av Kim Hjardar	26
	Konsert på Hallen med Trond Granlund	44
	Pinsen: støpeverksted, Eidsfoss jernverksmuseum	103
	Jernbaneseminar på Pusserstallen	35
	Hagedag Eidsfos Hovedgård, og aktiviteter	100
	Hagedag Eidsfos Hovedgård, foredrag	22
Steintreffet. Foredrag ved Kristn Rangnes, Pusserstallen	17	

Jernverket Eidsfoss	Skrekk og gru, Eidsfos Hovedgård	103
	Støpeverksted Eidsfoss jernverksmuseum	3
Vestfoldarkivet og Samlingsforvaltningen	Hvordan finne sjøfolk i arkivene? – I samarbeid med Slekt og data Vestfold	25
	Skjulte skatter – omvisning i museenes magasin	20
	Vestfoldinger og andre nordmenn jorden rundt	32
	Slektshistorisk temakveld	19
	Omvisning i museenes magasiner	20
	«Dem og vårs» – forfattersamtale og lansering	23
	Finn din slektning – slektshistorisk temakveld	7
	Kurs for masterstudenter i historie fra USN. Mål var kunnskap om kilder til masteroppgave	7
	Undervisning for Horten videregående skole – historieklasser om kilder og arkivenes samfunnsrolle	30
Berg Fengsel/ Vestfoldarkivet	«Før deportasjonen satt morfar på Berg»	52
Haugar Vestfold Kunstmuseum	Kuratoromvisning i utstillingen HEN – flytende kjønn	11
	Foredrag med Eivind Reierstad (Ane Lan) HEN – flytende kjønn	17
	Familiedag i februar	308
	Omvisning i utstillingen Morten Krogvold – Stille lys (med utstiller)	30
	Omvisning i utstillingen Morten Krogvold – Stille lys (med utstiller)	65
	Kunstnersamtale med Morten Krogvold	150
	Foredrag med Janeke Meyer Utne, Kitty Kielland – feminist og skribent	34
	Kunstnersamtale med Morten Krogvold	162
	Kunstnersamtale med Morten Krogvold	150
	Samtale og konsert i Morten Krogvolds utstilling	126
	Kunstnersamtale med Morten Krogvold	211
	Familiedag juni	103
	Kuratoromvisning i Kitty Kielland – Fri luft	26
	Familiedag oktober	275
	Kunstnersamtale Morten Krogvold og Sverre Koren Bjertnæs	41
	Kuratoromvisning og foredrag av Solfrid Sakkariassen	32
	Kunstnersamtale Marit Følstad – Munchs hus 2018	0
	Foredrag Eirin Støen og Kristine Pilgaard	5
Familiedag desember	38	

Digitaliseringsarbeid. Fotograf Hanne Bergby Olsen

Utstilling 5. klasse DKS. Fotograf Franzisca Aarflot

DKS og gratis tilbud til barn

Alle museene har opplegg for Den kulturelle skolesekken (DKS) for flere ulike klassetrinn i samarbeid med Vestfold Fylkeskommune og de fleste av fylkets kommuner.

I tillegg tilbys opplegg for skoleklasser utenom DKS.

Til hver utstilling lages det ved **Haugar Vestfold Kunstmuseum** tilrettelagte formidlingstilbud til alle klassetrinn, med tilbud om omvisning og verkstedsaktiviteter. Hvert semester er det lærermøte, der lærerne får informasjon om formidlingstilbud og omvisning i en av utstillingene. Lærere som ønsker å forberede seg til undervisning, kan gjøre avtale og besøke utstillingene gratis. DKS-oppleggene er til enhver tid nært knyttet opp til skolens undervisningsplaner og er med å konkretisere og eksemplifisere pensum for elevene.

Gjennom DKS-prosjektet «**Det angår også deg. Demokrati og menneskerettigheter i Vestfold**» har Vestfoldmuseene satt fokus på Holocausts nedslag i Vestfold. Målet er at museet skal være sitt samfunnsansvar bevisst og bidra til å demme opp mot en historieløshet som kan få ekstreme utslag. Prosjektet

involverer Larvik Museum, Hvalfangstmuseet, Vestfoldarkivet, Slottsfjellsmuseet og Nord-Jarlsbergmuseene. Gjennom formidlingen, som i første rekke er rettet mot elever i videregående skole, fokuseres det på enkeltmennesker fra våre hjemsteder som ble arrestert, internert, deportert og myrdet i nazismens navn. Også historikken omkring Berg interneringsleir, der norske jøder ble internert, blir løftet frem. Prosjektet setter lys på historiske kjensgjerninger, fokuserer på følgene av fordomsfulle tankemønstre og legger til rette for samtaler om hvordan vi som samfunn kan verne om demokratiet og grunnleggende menneskerettigheter. I 2017 inngikk museet partnerskap med Vestfold fylkeskommune og Universitetet i Sørøst-Norge og fikk innvilget Erasmus+ prosjekt, med partnere i Sverige, Polen, Tyskland og Italia. Prosjektet ble tildelt 136 050 Euro og skal gjennomføres innen juni 2020. I 2018 deltok Vestfoldmuseene på partnerskapsmøter i Norge og Tyskland.

Berger museum arrangerte «Fossekleiva for Kids!» i samarbeid med Fossekleiva kultursenter gjennom 12 søndager i sommerhalvåret med spesielle aktiviteter/verksteder for barn.

Følgende DKS- og skoleopplegg ble tilbudt gjennom året:

	Klassetrinn	Mål og tematikk
Vestfoldarkivet, Slottsfjellsmuseet, Larvik Museum og Hvalfangstmuseet	9., 10. og VG, 3. trinn	«Det angår også deg. Demokrati og menneskerettigheter i Vestfold». Elevene blir kjent med noen av ofrene for den nazistiske utryddelsespolitikken gjennom historiefortelling og samtale om holocaust, demokrati, menneskeverd og menneskerettigheter. Opplegget ble gjennomført på fire ulike steder i Vestfold. I Larvik lærer elevene gjennom foredrag og byvandring om hvordan Holocaust rammet Larviksfamilien Sachnowitz.
Larvik Museum	1.	«Barn i arbeid på Gumserød gård». Elevene deltar i arbeid som barn gjorde på en gård før i tiden. Barna blir også kjent med Gumserød gård, historien til huset og kulturminnemiljøet.
	2.	«Første møte med museet». Elevene lærer om hva et museum er og hvordan vi jobber.
	7.	«Grevskapstid». Elevene lærer om Herregården og Larviks rolle som dansk grevskap på 1600- og 1700-tallet.
	10.	«Skulptur & fortellinger». Elevene tas med på en byvandring i Larvik og får høre om skulpturer i det offentlige rom i Larvik. Deretter får de veiledning i bruk av hammer og meisel av billedhugger Martin Kuhn.
Berger museum	3.	«Jul på Berger og i Bury»
	8.	«Den industrielle revolusjon i siste halvdel av 1800-tallet fram til i dag». Vi vektlegger arbeidsvilkår i land hvor det lages tekstiler i dag og ser dette i sammenheng med industrien på Berger.
Berger museum og Fossekveiva kultursenter	5.	«Mønstre – mønstring». Undervisning og verksted i samarbeid med den skotske gjestekunstneren Iain Halket
Berger museum og Holmestrand bibliotek	VG 3	Grefsrudutstillingen/Det angår også deg. Formidling om leiren.
Munchs hus	5.	«Tegning inspirert av Edvard Munch». Møte med to samtidskunstnere og Edvard Munch: Hvordan kan man tegne følelser? Hvordan bruke linjer, form og landskap? Besøk i Munchs hus som del av prosjektet.
	10.	«Munch og modernismen». Et skriveprosjekt på bakgrunn av enkelte bilder av Munch. Kunnskapsformidling om Munchs liv og hans forhold til tiden han levde i og betydningen av hans kunst for oss i dag.
Jernverket Eidsfoss	7.	«Dansketid og enevelde». Jernverkshistorie og begynnende industrialisering. Kultursti. Gammeldags skoletime. Støpeverksted
Vestfoldarkivet	9.	«Du er FRI» er en fortellerforestilling om toleranse, likeverd og skeivt mangfold
Haugar Vestfold Kunstmuseum	Alle trinn	Til hver utstilling lages det tilrettelagte formidlingstilbud med omvisning og verkstedsaktiviteter.
Midgard vikingsenter	6. trinn	Tema er «Vikinggården på Borre». Barna lærer om vikingtid gjennom ulike aktiviteter, deriblant arkeologi, rollespill og håndverk.
	1.–7. trinn	Alternativt opplegg til kirkebesøk for elever ved Granly skole. Tema er «Jól i vikingtid». Aktiviteter: guiding inne i Gildehallen og rebusløyper utenfor for elevene fra hele 1.–7. trinn.
	1.–10. trinn og VG1–VG3	Skoleopplegg med tema «Vikingtid». Omvisning samt lek/aktiviteter og håndverk tilrettelagt for de ulike trinnene.
Midgard på Kaupang	6. trinn	Tema er «Vikingtid – en dag på Kaupang». Elevene lærer om handel, handelsvarer, stokkekloyving og handelsstedet Kaupang.

	Klassetrinn	Mål og tematikk
Hvalfangstmuseet	2.	«Dyr i polare strøk». Elevene lærer om utvalgte sjøpattedyr, dyr og fugler som lever i polarområdene. Praktisk oppgave i etterkant.
	4. og 7.	«Dra på hvalfangst med klassen»: Elevene lærer om hval og hvalfangst og hvordan hvalfangsten har påvirket lokalsamfunnet.
Aluminiummuseet med Ødegårdsbua og Hydro Holmestrand	4. og 5.	«Metallverksted» i Backergården med påfølgende figurteater om Biorama. Tematikk: resirkulering og aluminiumens egenskaper som lettmetall
	9.	Det industrielle gjennombruddet i Norge. Sentralt står metallets egenskaper, bruksområder og hvordan det blir framstilt. Metallverksted og omvisning på bedriften.
Slottsfjellsmuseet	3.	Gjennom opplegget «Middelalderborgen Tunsberghus» blir elevene kjent med middelalderen i Tønsberg og borgen som en av Skandinavias mektigste borganlegg. Borgen er sentral lokalhistorisk og sett på i lys av Norgeshistorien.
	3. og 7.	Gjennom opplegget «Svend Foyn og hvalen» lærer elevene om lokalhistorien som formidles via hvalfangstgründeren Svend Foyn, en betydningsfull mann i Tønsberg som har mange minnesmerker i byen. Det er ulik tilrettelegging for 7. og 3. klassetrinn
	7.	Gjennom opplegget «2. verdenskrig» lærer elevene om lokale motstandsgrupper arbeid og besøk i hulene under Slottsfjellet. Der belyses norsk-tysk samarbeid samt Slottsfjellets lange historie og strategiske beliggenhet i et forsvarsperspektiv
	9.	Lokalhistorien og borgerkrigstid settes inn i Norges sentrale historie fra høymiddelalderen gjennom opplegget «Middelalderborg og Slottsfjellårn».

DKS-oppleggene er til enhver tid nært knyttet opp til skolenes undervisningsplaner og er med å konkretisere og eksemplifisere pensum for elevene

Forvaltning

Museenes samlinger skal sikres og bevares best mulig, og gjøres tilgjengelige. Vestfoldmuseene innfrir kravene til høy kvalitet på samlingsforvaltning og regnes blant de ledende i landet på området. Arbeidet fortsetter med fokus på kvalitet og digital tilgjengelighet for publikum.

De fleste arkiver hos Vestfoldmuseene er overført til sentralt klimastyrte magasin. De blir dermed oppbevart i lokaler som fyller kravene i arkivforskriften, og forvaltes etter arkivfaglige prinsipper og rutiner.

Gjennom Kulturmeldingen som ble lansert i 2018 ble viktigheten av å gjøre kulturarven digitalt tilgjengelig igjen løftet fram som en nasjonal føring. Vestfoldmuseene arbeider for å gjøre både arkiver, foto, film, lyd og gjenstander digitalt tilgjengelig. Digitaliseringen utføres både av egne ansatte og frivillige. Det har blitt arbeidet systematisk med digitalisering, men det er fortsatt et etterslep på publisering.

I tilknytning til prosjektet: Silke, ull og bomull – draktskikk i Vestfold 1750–1850 gjøres et forskningsbasert, systematisk arbeid med tekstsamlingen. Det skjer en fortløpende presentasjon av samlingen på DigitaltMuseum.

Midgard vikingsenter forvalter et større gjenstandsmateriale fra Borre, i tillegg til enkelte andre gjenstander fra Vestfold som er innlånt fra Kulturhistorisk Museum til utstillingen «Hauger, Haller, Hav». Disse er plassert i nye klimaregulerte montre som er

innkjøpt til utstillingen.

Jernverket Eidsfoss samarbeider med ulike stiftelser på Eidsfoss. Eidsfoss jernverksmuseum har kjøpt tre og mottatt én støpejernsovner i gave, alle fire støpt på Eidsfoss verk. Det er laget deponeringsavtale om malmslede. Det er listeført rest av ovner i samlingen til Stiftelsen Eidsfoss Industrihistoriske Samlinger, og listeført ovner som tilhører Eidsfos Verk som er deponert i museets utstilling.

Vestfoldarkivet og Samlingsforvaltningen legger stor innsats i forvaltning av samlinger. Det skal til ethvert tidspunkt være oversikt over hvilke arkiver, gjenstander og fotosamlinger som oppbevares i magasin. Oversikten ivaretas gjennom registreringer i Asta, Primus/Lima og Nils Foto. Det gjennomføres også revisjon i samlingene for å avdekke eventuelle feilregistreringer eller feilplasseringer. Nye arkiver blir aksjonsført før de grovordnes og plasseres i magasin og det skrives avtaler på alle privatarkiver og fotosamlinger som mottas. Museene sørger selv for aksjonsføring av mottatte gjenstander.

Vestfoldarkivet bistår Vestfold fylkeskommune i arbeidet med avlevering av arkiver. I forbindelse med regionreformen avleverer fylkeskommunen både papirarkiver og digitalt skapte arkiver til Vestfoldarkivet. Vi veileder i forbindelse med avlevering, og har i 2018 mottatt papirarkiver både fra videregående skoler og tannhelsetjenesten. Vi har laget uttrekk av et Koark-system for Vestfold fylkeskommune.

Vestfoldarkivet har mottatt midler fra Riksarkivaren til ordning, katalogisering og formidling av arkivet etter Agnes fyrstikkfabrikk. Ordningsprosjekt igangsatt i september 2016. I 2017 ble arbeidet satt på vent, men prosjektet ble ferdigstilt i 2018. Forestia Agnes, tidligere Agnes Fabrikker A/S, var den siste fyrstikkfabrikken i Norge. Fyrstikkproduksjonen begynte i 1877, og det ble produsert fyrstikker utenfor Stavern i 107 år, helt frem til 1984. I tillegg til at arkivet er ordnet, er digitale foto publisert og gjort tilgjengelig via Arkivportalen.

En ressursgruppe med frivillige bestående av 4 tidligere ansatte ved Jahres fabrikk har som oppdrag å systematisere og beskrive arkivet etter Jahres fabrikk. Prosjektet fikk støtte fra Anders Jahres Humanitære stiftelse. Prosjektet ble påbegynt i oktober 2016 og har fortsatt gjennom 2017. Arbeidet ble videreført i 2018, og det planlegges slutføring i løpet av 2019.

Et ordningsprosjekt for bevaring av skipstegninger etter AS Kaldnes Mekaniske Verksted startet opp i 2018. Med hjelp fra en tidligere ansatt ved verftet er den omfattende samlingen av både skips- og maskintegninger blitt vurdert og beskrevet. Godt over halvparten av tegningene ble gjennomgått og systematisert i 2018. Prosjektet vil imidlertid fortsette ut 2019, og når samtlige tegninger er vurdert på tegningsnivå vil disse bli systematisert og registrert i arkivkatalogen.

Gjenstander som overføres til **Samlingsforvaltningen** blir rutinemessig digitalisert og publisert på DigitaltMuseum. Etter hvert som samlingene blir bedre tilgjengelig digitalt, er det behov for å berike metadata. I 2018 ble det gjort et stort arbeid med metadataavask i Primus. Publikum opplever derfor mer presise søk og bedre informasjon i DigitaltMuseum. Å berike metadata er et stort arbeid, og må gjøres kontinuerlig.

I 2018 ble FotoWeb tatt i bruk og fototeamet ved Samlingsforvaltningen har registrert ca. 5000 foto fra Slottsfjellsmuseet, Larvik Museum, Hvalfangstmuseet og Vestfoldarkivet. I prosessen er det lagt på metadata for å gi publikum gode søkemuligheter. De høyoppløselige filene blir lagt ut med så frie lisenser som mulig for å promotere delingskultur og legge til rette for bruk av digitale medier for kunnskapsdeling og interaktiv kommunikasjon. Fototeamet har også fortsatt arbeidet med digitalisering av historiske foto. Samlingen fra Hvalfangstmuseet er prioritert fordi det i 2019 skal lages ny utstilling.

Vestfoldarkivet har et godt samarbeid med Slekt og data i Vestfold som digitaliserer arkiver. De digitaliserte arkivene brukes av slektsforskere, men går også inn i prosjekter som Sjøfart, data og samlinger.

Samlingsforvaltningen har i mange år arbeidet med overføring av museenes fotosamlinger til fellesmagasin, og bidratt med ordning, registrering og magasinering av museenes historiske foto. Nå er mer enn 800 000 fotografier plassert i klimastyrt fellesmagasin. Organiseringen av fotoarbeidet i et eget fototeam fra høsten 2017 har vært positivt. I samarbeid med museene har fototeamet i 2018 ekspedert et stort antall bildebestillinger, blant annet i forbindelse med bok- og katalog- utgivelser, presse, bygge- og juridiske saker og utsmykningsoppdrag. Fototeamet har samarbeidet med Holmestrand museumsforening som på frivillig basis går gjennom egen fotosamling og omemballerer og registrerer

foto. Et utvalg vil senere bli digitalisert og skal være en del av en ny utstilling ved Holmestrand museum i 2019.

Det er mange måter publikum kan få innsyn i arkivene som er oppbevart hos Vestfoldarkivet. Lesesalen har vært åpen hver onsdag, og det har vært langåpne kvelder en gang i måneden. Vestfoldarkivet hadde ca. 500 forespørsler fra publikum og av disse var 75 journalførte poster knyttet til rettighetsdokumentasjon. Ønsket fra publikum om å få veiledning og hjelp til å finne fram i arkivene, er steget i løpet av året, tjenesten Spør en arkivar er hyppig benyttet. En stor del av henvendelsene er spørsmål knyttet til hvalfangstarkivene.

Det har vært overføring av museenes arkiver også i 2018. Det gjenstår en restavlevering fra blant annet Hvalfangstmuseet med delvis uregistrerte arkiver som forventes overført til Vestfoldarkivet i 2019. Også disse arkiver vil da bli oppbevart i lokaler som fyller kravene i arkivforskriften, og forvaltes etter arkivfaglige prinsipper og rutiner.

Vestfoldarkivet fikk innvilget prosjektmidler fra Arkivverket om ordningsmidler til hvalfangstarkiver for 2018 og 2019. Arkivet etter Thor Dahl AS er prioritert i prosjektet, men også andre arkiver knyttet til hvalfangsthistorien vil bli ordnet og tilgjengeliggjort gjennom prosjektet. Hvalfangstarkivet er samarbeidspartner og skal formidle fra materialet.

Samlingsrådet avholdt fire møter gjennom året for å vurdere inntak og avhending.

Aluminiummuseets samling er tatt ned og delvis nyregistrert grunnet ombygging av museet. De fleste gjenstander er lagret i fellesmagasinet mens de største gjenstandene er oppbevart hos Hydro Holmestrand.

Alle tekstiler og papir i **Munchs hus** oppbevares i klimastyrt magasin gjennom vinteren for å sikre god forvaltning. Ferniss-flasker ble undersøkt av kurator ved Nasjonalmuseet, Therry Ford, i forbindelse med hans doktoravhandling. Restaurerings- og vedlikeholdsarbeid er gjennomført i samarbeid med Horten kommune og Vestfold fylkeskommune; Alle vinduer med karmen i Munchs hus er restaurerte, innsatt gammelt glass og kittet på nytt. Tak i atelier er reparert og takstein er vasket. Det er montert nye takrenner i sink og satt opp nye espalier.

Prosjektet med tekstiler og senger i **Herregården** er videreført i 2018. Til sommersesongen sto en ferdig restaurert himmelseng, i «det høye herskaps sovegemakk» i Herregården. Til sengen ble det innkjøpt sengetøy fra en antikvitetsforretning i Danmark. I samarbeid med Vestagdermuseene Sjølingstad uldvarefabrik ble det produsert og farget ullstoff, samt påbegynt søm av duk, gardiner og kapper til sengen. Håndsydde gardiner i tynt bomullsstoff til 6 vinduer er under produksjon. Et mindre antall gjenstander til Herregården er innkjøpt på auksjon, bl.a. portrett, lysskjold og lysestaker. Gjenstander tilhørende Langstrand kirke er fotografert i samarbeid med Samlingsforvaltningen i forbindelse med utgivelse av bok om kirken. Fortsatt arbeid med arkiver vedr. restaureringen av Herregården. Larvik kommune Eiendom har montert elektrisk varmekilde i 3 av Herregårdens jernovner. Det er avholdt månedlige møter med kommunen vedr. forvaltning av Herregården og Larvik sjøfartsmuseum.

Kommunes oppgradering av sprinkleranlegg i Herregården er fulgt opp. Fra Østlands Posten har vi mottatt avisens aviskompletter fra perioden 1895 til 2017 (med noen få unntak).

Restaurering av Colin Archerbåten **Jærbuen II** er fulgt opp via fartøystyret. 9 filmer fra Larvik (amatørpoptak) og 14 filmer fra hvalfangst (Melsom&Melsom) er digitalisert. Larvik Museums og Larvik sjøfartsmuseums samlinger har mottatt 59 enkeltgjenstander og 470 fotografier, De fleste fotografiene er knyttet til fløting på Lågen. Arbeid med registrering av Per Nyhus lokalhistoriske fotosamling er videreført.

Ved **Slottsfjellsmuseet** har det pågått restaurering av den antikvariske bygningsmassen. Det pågår sikringsarbeid på Vestfoldtunet. I perioden har arbeidet med et nytt og omfattende brann- og tyverianlegg på Vestfoldtunet fått sin oppstart. Sikringsprosjektet vil bli ferdigstilt i 2019.

På **Slottsfjellsmuseet** har alle teglsteinstakene på Vestfoldtunet samt Nøtterøy-huset og Konservatorboligen blitt faglig vurdert. Resultatet er at ødelagte, dårlige og sprukne teglstein har blitt

erstattet med tilsvarende type (17/1800-årene) som museet har skaffet til veie. Konservatorboligens sørside og kjellernedgang er blitt skrapet og malt med linoljemaling.

Det omfattende sikringsarbeidet som har pågått på Vestfoldtunet fra 2017 er avsluttet våren/sommeren 2018. Nytt brann- og tyverianlegg er nå i funksjon.

Berger museums samling har økt med tre hele gamle pledd samt at 177 gjenstander er registrert i Primus. Av foto er skolebilder skannet inn og vises i den digitale møteplassen. Avtale om flytting av arkivene fra Berger museum til Vestfoldarkivet inngått med Berger historielag, og gjennomføres i 2019. Det gjennomføres klimamålinger ved bruk av Hygrotrac Gateway med sensorer. Disse avleses månedsvis og ved behov.

Haugar Vestfold Kunstmuseums samling registreres i databaseverktøyet The Museum System og publiseres deretter i DigitaltMuseum. Alle kunstverk krever tilstandsvurderinger ved ankomst, montering og demontering for evt. retur. Der det er nødvendig foretas utbedringer.

Stiftelsen Haugar Vestfold Kunstmuseum har anskaffet følgende verk til samlingen i form av innkjøp og donasjoner:

Kunstner	Kunstverk
Fin Serck-Hanssen	Gjermund (fra serien Queer style)
Morten Krogvold	Gatescene II, Marrakech, Marokko
Morten Krogvold	Hest møter lyset, Qatar
Bernt Lund	Horten indre havn
Nina Sundby	Byste av Terje Bergstad
Karl Dørnberger	Elegant dame på bar
Morten Krogvold	H.K.H. Kronprinsesse Mette Marit
Thorleif Holmboe	Aftenstemning
Kristine Øksendal	September
Solveig Lohne	Grafikk uten tittel
Solveig Lohne	Transparente momenter

Totalt ble følgende samlinger tatt imot gjennom året:

Navn på samlingen	Samlingen består av	Avsender av samling	Avdeling som har mottatt
Fotoarkiv etter Sigbjørn Lenes Reklamefoto	Reklameopptak fra Vestfoldbedrifter	Sigbjørn O. Lenes	Hvalfangstmuseet
Ludvig Helgesens samling	Gjenstander, arkivmateriale og fotografier fra kaptein Ludvig Helgesen	Hilde Marie Helgesen Mosebekk	
Karlsruksamlingen	Tekstiler og plagg fra gården Karlsruksrud i Våle (1750–1950)	Marit Sollie	Slottsfjellsmuseet
	1800-tallsplagg fra Arnadal	Lars Skogheim	
	1800-tallsplagg fra Stokke	Kirsten Holm	
Hesteseletøy fra Bøen-låven, Vestfoldtunet.	Bogtrær, høvrer, ridesaler etc.	Gammel samling fra Tønsberg Museum. Nyregistrert.	
Vallø Tapet- og Sandpapirfabrikk	Tapeter, tapetruller, sandpapir, prøvebøker, trykkuller/plater, redskap og utstyr.	Jan Raaen, Tønsberg	

Forskning/ kunnskapsutvikling

Museene skal forestå forskning og utvikle ny kunnskap. Forskningen ved de kulturhistoriske museene skjer i forbindelse med utstillingsproduksjon og større prosjekter. Rammeplan for forskning ble ferdigstilt i 2018. Endelig forskningsplan vil foreligge i 2019.

Arbeidsformen er basert på samarbeid mellom avdelingene, med relevante forskningsmiljøer, høyskoler og nasjonale nettverk. Forskningskoordinator er behjelpelig i oppfølging av prosjekter.

Forskning og kunnskapsutvikling er et nødvendig faglig grunnlag for innsamling, dokumentasjon og formidling, og skal utvikles ved økt forskningssamarbeid mellom museene, og mellom museer og forskningsmiljøer. Vestfoldmuseene har utgitt flere publikasjoner og satt fokus på kunnskapsformidling, bl.a. gjennom FoU-koordinator som arbeider etter årlig handlingsplan. Internt er det etablert et eget forskerforum. Forumet har i 2018 vært på samlinger knyttet til utgivelse av Vestfoldmuseenes fagpublikasjon i 2019. FoU-virksomheten inkluderer også utredninger og evalueringer. I 2018 utarbeidet FoU-koordinator rapport om Vestfoldmuseene IKS og kommunereformen. Endringer i kommunestrukturen. Konsekvenser for selskapet, samt Evalueringsrapport for Prosjekt Eidsfoss Utvikling.

Prosjektet «Det angår også deg» representerer en stor satsing. Prosjektet er forskningsrelatert med basis i omfattende kildestudier og metodisk tilnærming. Formidlingsaktivitetene er omfattende, gjennom DKS og foredrag. Les mer om prosjektet under «formidling» lenger fremme.

Vestfoldarkivet tilrettelegger historiske arkiver for forskning. Det har vært doktorgradsstudenter, masterstudenter, historieforskere og lokalhistorikere som har brukt arkivmateriale på lesesalen. Arkivene danner utgangspunkt for en rekke bokprosjekter. Samlingene utgjør en sentral del av museenes kildegrunnlag og er dermed basis for forskning.

Samlingsforvaltningen legger til rette for forskning ved å forbedre kvaliteten på gjenstandsdokumentasjonen gjennom bl.a. revidering og korrigerings. Dette øker gjenstandenes dokumentasjonsverdi både som kilde til forskning og grunnlag for formidling. Fotografier fra museenes samlinger kan være viktig kildegrunnlag og basis for forskning, og muligheten for dette styrkes når deler av museenes fotosamlinger blir tilgjengelig på FotoWeb i 2019.

Samlingsforvaltningen er med i forskningsprosjekt med mål om å forske på nedbryting av plastgjenstander for å kunne

komme med anbefalinger om konservering til museer startet opp i september 2017 og vil gå fram til 2021. I 2018 har det vært fokus på registrering av gjenstander med plastdeler. Flere gjenstander er revidert og plastdelene beskrevet mer detaljert. Dette gir oversikt over plasttyper, men også over hvilke skader og grader av nedbryting plastdelene i samlingene har. Det har også blitt gjennomført litteraturstudier i forbindelse med prosjektet, og kompetansen på bevaring av plastgjenstander i museet har økt.

Kulturrådet utlyste i 2018 et 3-årig program som het Forskning i museer, og ønsket med dette programmet å stimulere forskningen i museene, og å belyse museene som forskningsinstitusjoner. Programmet vil legge til rette for prosjekter som utnytter museenes samfunnsmessige, institusjonelle og kunnskapsmessige ressurser. **Larvik Museum** har vært med i det nasjonale herregårdsnettverket siden oppstart, og foreslo i et nettverksmøte at man gikk sammen om å søke midler til et prosjekt om herregårdsmuseenes plass og rolle i det norske museumslandskapet. Søknaden ble utformet i et samarbeid mellom fem museer: Oslo Museum, Stiftelsen Norsk Folkemuseum, Østfoldmuseene, Telemark Museum og Vestfoldmuseene. Prosjektet Opphøyet og oversett – Herregårdsmuseets plass i den norske erindringstopografien ble tildelt hele søknadssummen på kr. 2,5 mill. (2019–2021). Prosjektet har flere komponenter; nettverksamlinger, skrivekurs, bokutgivelse og en mindre vandretstilling.

Ansatte i Nord-Jarlsbergmuseene; Aluminiummuseet, Jernverket Eidsfoss og Berger museum arbeider på tvers av de tre museene med fellesprosjekter. Historien om Grefsrudleiren i Holmestrand har vært både opptreningssleir for SS-soldater, fremmedleier, barnekoloni og institusjon for psykisk utviklingshemmede. Grefsrudprosjektet har fått tilsagn om støtte både fra Sparebankstiftelsen og Fritt ord, og er i dialog med Universitetet i Sørøst-Norge om samarbeid. Utstillingen ble vist på biblioteket i Holmestrand og skal stå ut januar 2019. Foruten Grefsrud har norsk aluminiumindustri vært den tematikken som ansatte i Nord-Jarlsbergmuseene har vært mest opptatt av med tanke på den nye utstillingen som åpner i november 2019 i Aluminium museet.

Det nye utstillingskonseptet på **Aluminiummuseet** er basert på jubileumboken til Hydro Holmestrand, hvor **Nord-Jarlsbergmuseene** ved **Aluminiummuseet** har sittet i bokkomiteen. Arbeidet har bidratt til å gi nye perspektiver på lokal industri og framveksten av det moderne Norge.

Doktorgrads- og mastergradsprosjekter

Navn	Tittel	Avdeling	Nivå	Universitet
Jan Erik Ringstad	«Kampen om hvalen»	Hvalfangstmuseet	Doktorgrad	Universitetet i Oslo

Faglige nettverk

Nettverk	Avdeling
Munchnettverket: Edvard Munch – kunsten og livet	Munchs hus
Det nasjonale kunstnettverket	Haugar Vestfold Kunstmuseum
Fotonettverket	Samlingsforvaltningen
Nettverk fylkeskoordinerende institusjoner privatarkiv	Vestfoldarkivet
EAA – European Association of Archaeologists	Slottsfjellsmuseet og Midgard vikingsenter
Det nasjonale museumsnettverket for sjøfart	Hvalfangstmuseet og Slottsfjellsmuseet
Nasjonalt nettverk for fiskerihistorie og kystkultur	Hvalfangstmuseet
Samtidsnett	FoU koordinator
Nasjonalt nettverk for drakt og tekstil	
Den norske historiske forening	Midgard vikingsenter
Destination Viking – Follow the Vikings	
Vikinger i Vestfold	
Nordisk nettverk for slott og herregårder	Larvik museum
European Encounters, europeisk nettverk for slott og herregårder	
Nettverk for tradisjonshåndverk og bygningsvern	
Nettverket for industri og teknologi	Aluminiummuseet og Berger museum
Tekstilhistorisk nettverk med Salhus trikotasjemuseum, Sjølingstad Uldveveri og Norsk Teknisk Museum, hvor vi samarbeider tett med Sjølingstad Uldveveri.	Berger museum
Nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie	Berger museum, Jernverket Eidsfoss, Aluminiummuseet
Herregårdsnettverket	Larvik museum og Jernverket Eidsfoss
Nasjonalt nettverk for bergverk	Jernverket Eidsfoss
Fagnettverk for jernverkshistorie	
Landslaget for Lokalhistorie	Slottsfjellsmuseet.
Nettverk fylkeskoordinerende institusjoner privatarkiv	Vestfoldarkivet

I tillegg til nettverkene samarbeider Vestfoldmuseene tett med aktuelle kompetansemiljøer:

Andre kompetansemiljøer	Avdeling
Historielagene i Vestfold	Alle
Sintef og forskningsmiljøet til Norsk Hydro	Aluminiummuseet
Deltar i og leder Seksjon for industri, kommunikasjon og anlegg i Norges Museumsforbund	Berger museum
Samdrift med Fossekleiva kultursenter, med rikt kunst- og kulturliv, arrangerer fellesutstillinger og arrangementer	
Museumsforbundet, seksjon for museumsledere	Direktør
Sparebankstiftelsen DNB	Dextra Artes
The South Georgia Heritage Trust, Dundee, Scotland	Hvalfangstmuseet
Ferryman Films v/ Mirko Stopar	
Kvorning Design & Kommunikasjon	
Norsk forening for fartøyvern	

Andre kompetansemiljøer	Avdeling	
Riksantikvaren	Hvalfangstmuseet	
Color Line Marine		
National Park Visitor Centre, Ballycroy, County Mayo, Irland		
Weddelsea expedition 2019 v/ Mensun Bound/John Shears		
Seksjon for forskning, Norsk Museumsforbund	FoU koordinator	
Norsk Museumstidsskrift (Museumsforbundet/ Universitetsforlaget). Medlem av redaksjonsrådet		
Transforming Author Museums (TRAUM) prosjektet UiO/ Høgskolen i Sogn- og Fjordane. Assosiert deltaker i prosjektet med tematikk Munchs Hus		
Historisk Tidsskrift. Pre-review		
Norsk Folkemuseum (i forbindelse med draktprosjektet)		
Forum for arkeologiformidling	Midgard vikingsenter	
Norsk Forum for eksperimentell arkeologi		
Foreningen for norske historiske festivaler (FNHF)		
ReConferance		
Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)	Larvik Museum	
UiO – IKOS (i forbindelse med EU-søknad)		
Vestagdermuseene, Sjølingstad uldvarefabrik		
Kulturrådet i forbindelse med forskningsprosjektet «Opphøyet og oversett – Herregårdsmuseets plass i den norske erindringstopografien», sammen med fire andre konsoliderte museer (innvilget søknad i 2018 – oppstart i 2019)		
Prosjekt Eidsfoss Utvikling (PEU), stiftelsene Eidsfoss Industrihistoriske samlinger, Eidsfos Hovedgård og Stiftelsen til aktiv bevaring av kulturminner og miljøer på Eidsfoss	Jernverket Eidsfoss	
Samarbeidspart i prosjekt: Climate, economics and exploration history of the Antarctic realm from ships logbooks (CLIMALOG)	Vestfoldarkivet	
Arkivverket		
Kommunearkivinstitusjoner		
Arkheion. Fagblad om arkiv, gis ut av kommunearkivinstitusjoner. Vestfoldarkivet er medeier og har redaktørfunksjon		
Norsk Arkivforum (tidsskrift utgitt av Arkivarforeningen) (har redaksjonsmedlem)		
Arkivarforeningen (har styremedlem)		
AMB Media AS (har styremedlem)		
Det Aktive Museet		
KDRS (Kommunearkivinstitusjonenes Digitale Ressurs Senter SA)		
Arkivforbundet		
Norges Tidsskriftforening		
Norges Museumsforbund, Seksjon for samlingsforvaltning		Samlingsforvaltningen
Faggruppe tilknyttet «Draktprosjektet»: Vestfold Husflidslag, Tønsberg Husflidslag. Norsk institutt for bunad og folkedrakt. Norsk Folkemuseum.		Slottsfjellsmuseet
Faggruppe tilknyttet middelaldersatsingen. Representanter fra UiO, NIKU, RA, NTNU, HSN		
Samarbeider om utvikling av Slottsfjellområdet og områdeplanen i Tønsberg		
Pilegrimssatsingen 2019, sammen med Vestfold fylkeskommune, Haugar og Den Norske kirke		
Stiftelsen Oseberg Kulturarv		
Københavns Universitet, Islands Nasjonalmuseum, Snorrastofa		

Publiseringer

Bokutgivelser				
Navn på forfatter og medforfatter	Navn på bok	Forlag	Opplag	ISBN-nr.
Kristin Fridtun, Eva Lene G. Østensen, Hanne Holm Johnsen, Eli Skatvedt, Synnøve Sizou G. Wetten, Tone Lyngstad Nyaas og Jan Åke Petterson	HEN – Flytende kjønn	Eget	400	978-82-92095-36-2
Inger Margrethe Lund Gudmundson, Karl Ove Knausgård, Marit I. Lange, Janeke Meyer Utne, Sigrun Åsebø, Hild Sørby, Tone Lyngstad Nyaas	Kitty Kielland – Fri luft	Uten tittel		9788293502081
Arne Bugge Amundsen/Aina Aske (billederedaktør)	Enighet og uenighet i 400 år. Kirkene på Langestrand	Novus	600	978-82-7099-919-4
Cecilia Gustavsen, Lena Fahre	Teknisk plattform for digital og virtuell formidling Slottsfjellsmuseet	Utstillingskatalog privat	200	
Rune Sørлие	En liten titt hos atelier- fotografene	Utgitt av Slottsfjellsmuseet/ Vestfold Historielag	600	Strekkode

Artikler av populærvitenskapelig karakter		
Forfatter	Navn på artikkel	Publiseringskanal
Aina Aske	Herregårdens hage	Hefte utgitt av museet
Ann Tove Manshaus	Treforedlingsarkiver i Buskerud	Arkivert 2018
Cecilia Gustavsen	Snorre i Tønsberg	Middelalderavisa
Gro Stalsberg	Himmelsengen i det høye herskaps sovegemakk	Hefte utgitt av museet
Heidi Meen	Leder	Arkheion 1/2018
	Leder	Arkheion 2/2018
Hilde Woxen Stormark og Per Evtun	Eidsfoss Hageanlegg gjennom 300 år	Eget
Ingrid Nøstberg	Sektorbasert bevaring. Ny metodikk for bevaring av næringslivsarkiver	Arkivert 2018
Lise Emilie Talleraas	Musealiseringens mytiske aura om Munchs Hus, paperpresentasjon	De Norske Historikerdagene, Kristiansand 2018
	Museums as action – the musealization of an artist's house – Edvard Munch's summerhouse in Åsgårdstrand, Norway. Paperpresentasjon	TRAUM conference, Høgskulen i Sogndal, september 2018
Lone Kirchoff	Verftsindustrien under avvikling – skipsbygging, offshoreindustri og nye tider	Arkivert 2018
	Fra bedding til boliger – skipsverftet på Kaldnes i Tønsberg	Arkivert 2018
Marit Slyngstad	Historie og historier på Jahres fabrikker	Arkivert 2018
	Sølvvaren i Tønsberg	Arkivert 2018
	Tau og fortøyninger fra Tønsberg – Scanrope nedlagt	Arkivert 2018
Rolf B. Holte	Handel før og nå	Arkivert 2018
Rune Sørлие	Reklamebilder – en fotografisk skattekasse	Arkivert 2018
Stig Tore Lunde	Den norske polarskuta «Belgica» bygges i Belgia	Kysten, nr. 2
	Tunfisk tilbake etter 70 år	Kysten, nr. 5
Ulla Nachtstern	Saba – for et enklere kvinneliv	Arkivert 2018
	Mangfoldig formidling – om å gjøre en forskjell	Arkivert 1/2018

Foredrag fra oss			
Dato	Navn på foredrag	Sted	Foredragsholder
Januar			
25. jan.	Larvik gjennom 500 år	Folkeuniversitetet i Larvik	Ane Ringheim Eriksen
25. jan.	Krigsseileren Gunnar Knudsen	Hedrum Bygdetun	Rune Sørli
31. jan.	Presentasjon av Vestfoldarkivet for historielagene i «Det nye Sandefjord» inkl. omvisning	Vestfoldarkivet	Marit Slyngstad
Februar			
2. feb.	Det angår også deg	Fagdag Nøtterøy VGS	Ulla Nachtstern
23. feb.	Reenactment som museal formidling, fordeler og ulemper	Tingvatn	Fredrik Bjonnes
24. feb.	Konstruksjon eller rekonstruksjon? Yngre jernalders vinterklær i et praktisk perspektiv	Tingvatn	Fredrik Bjonnes
25. feb.	Svend Foyen	Slottsfjellsmuseet	Haakon Livland
Mars			
1. mar.	Hvalbåten Spes & Fides	Sande historielag	Stig Tore Lunde
2. mar.	Historien om Larvik by	Larvik kommune (adm.)	Aina Aske
8. mar.	Kvinnerolle i vikingtid og middelalder	Tønsberg og Færder bibliotek	Lena Fahre
13. mar.	Et smakfullt arkiv – Mesterkokken Edgar Ludl – et gastronomisk liv og arkiv	Privatarkivkonferansen, Oslo	Heidi Meen
14. mar.	Presentasjon av Arbeiderbevegelsens arkiv i Vestfold	Årsmøtet for LO Vestfold, Larvik	Karianne S. Vindenes
16. mar.	Det angår også deg	Folkeuniversitetet i Larvik	Ulla Nachtstern
17. mar.	Presentasjon av Arbeiderbevegelsens arkiv i Vestfold	Årsmøtet for Vestfold Arbeiderparti, Tønsberg	Karianne S. Vindenes
21. mar.	Med Widerøe over Stavern	Stavern Historielag	Rune Sørli
April			
5. apr.	Larvik for 100 år siden	Munken	Ane Ringheim Eriksen
9. apr.	Da krigen kom til Vestfold	Stavern – For Larvik kommune	Rune Sørli
10. apr.	Avlevering av arkiv til Vestfoldarkivet	Fylkeshuset i Tønsberg, arkivledersamling	Ingrid Nøstberg
12. apr.	Silke i Vestfold	Slottsfjellsmuseet	Lise E. Talleraas og Ellen Rundereim
17. apr.	Industridokumentasjon, historikk og metode: SIKa-prosjektet	Mo industripark	Hanne Synnøve Østerud
17. apr.	Svend Foyns dagbok	Slottsfjellets Venner	Haakon Livland
17. apr.	Presentasjon av Vestfoldarkivet for Tjøme historielag	Tjøme sentrum	Marit Slyngstad
18. apr.	Vestfold 1940–45	Stavern Historielag	Rune Sørli
24. apr.	Det angår også deg	Berg Fengsel – for partnere i GoDemo	Ulla Nachtstern
26. apr.	Larviksfergene	KOSMOS/AJ pensjonister, Sandefjord	Stig Tore Lunde
Mai			
3. mai.	Dåpsplaggens historie og symbolikk	Slottsfjellsmuseet	Lise E Talleraas
5. mai.	Fra D4 til D6, Spill og brikker til alle tider	Midgard Vikingsenter	Fredrik Bjonnes
24. mai.	Snorre Sturlason	Slottsfjellsmuseet	Cecilia Gustavsen
25. mai.	Presentasjon av Vestfoldarkivet for Vestfold sleksthistorielag, inkl. omvisning	Vestfoldarkivet	Marit Slyngstad
29. mai.	Bevaringsplanarbeid i Buskerud	Sørmarka	Ann Tove Manshaus

Dato	Navn på foredrag	Sted	Foredragsholder
30. mai.	Samarbeid og arbeidsdeling	Sørmarka	Ann Tove Manshaus
30. mai.	Audiovisuelt materiale – erfaringer fra LoCloud	Sørmarka	Ann Tove Manshaus
30. mai.	Norsk bergindustriarkiv – et mulig næringssektorarkiv	Sørmarka (Nettverksmøte privatarkiv)	Ingrid Nøstberg
Juni			
3. jun.	Snorre Sturlason	Slottsfjellsmuseet	Cecilia Gustavsen
4. jun.	Presentasjon av Vestfoldarkivet for Nøtterøy Rotary	Teie på Nøtterøy	Marit Slyngstad
14. jun.	Tollerodden og de nærmeste omgivelsene	Tollerodden	Aina Aske
17. jun.	Gravfeltet og middelalder på Våle prestegård	Våle prestegård	Lena Fahre
Juli			
1. jul.	Herregårdens hager og gartnere på 1700-tallet	Eidsfoss hovedgård	Aina Aske
10. jul.	Snorre Sturlason	Vestfold Historielag	Cecilia Gustavsen
August			
7. aug.	Thor Heyerdahl	Sliperiet	Ane Ringheim Eriksen
29. aug.	Kaupangen i Nordre Vestfold	Kaupang gård	Lena Fahre
30. aug.	Formidling med fokus på demokrati og menneskerettigheter	Foredrag for foreldre ved Nøtterøy VGS	Ulla Nachtstern
30. aug.	Svend Foyn	Tønsberg Arbeiderforening	Haakon Livland
30. aug.	Sykdom og epidemier 1700–1800	Stavern Sjømannsforening	Rune Sørli
September			
3. sep.	Kongens velde	Nestor seniorutvikling	Cecilia Gustavsen
7. sep.	Klåstadskipet	Brygga, Tønsberg	Haakon Livland
7. sep.	Norsk borgsenter	Slottsfjellsmuseet	Lena Fahre
7. sep.	Herregårdens tidlige historie	Herregården, Larvik Barokk	Aina Aske
8. sep.	Eidsborgbryner	Slottsfjellsmuseet	Haakon Livland
10. sep.	Kongens velde	Nestor seniorutvikling	Cecilia Gustavsen
14. sep.	Herregårdsnettverkets søknad til Norsk Kulturråd	Damsgård, Bergen	Aina Aske
16. sep.	Fra Norwich til Vestfold – kalebank før og nå	Slottsfjellsmuseet	Lise E Talleraas og Ellen Rundereim
18. sep.	Norsk bergindustriarkiv	Bodø (bergindustriens høstkonferanse)	Ingrid Nøstberg
18. sep.	Hva arbeider vi med på Larvik Museum (hovedutvalget, vfk)	Larvik Museum	Aina Aske
26. sep.	Presentasjon av Vestfoldarkivet for Larvik og omegn senior Høyre, inkl. omvisning	Vestfoldarkivet	Marit Slyngstad
26. sep.	Historisk byforedrag i forbindelse med Sentrumsplanen	ByLab	Aina Aske
Oktober			
4. okt.	«Stedsutvikling og stedsidentitet på Berger» for prosjektrådmannsstaben og stedsutviklingskomiteen i nye Drammen kommune	Berger museum og Fosseleiva kultursenter	Hanne Synnøve Østerud og Franzisca Aarflot
10. okt.	Kvinneroller i vikingtid og middelalder	Jarlsberg Rotary	Lena Fahre
10. okt.	Sykdom og epidemier 1700–1800	Stavern Historielag	Rune Sørli
11. okt.	Hvalfangst og miljøutfordringer 2018	For Miljødirektoratet på Hvalfangstmuseet	Stig Tore Lunde
11. okt.	Norsk bergindustriarkiv – et mulig næringssektorarkiv	Kristiansand (bergverksnettverket)	Ingrid Nøstberg
13. okt.	Dåpsplaggenes historie og symbolikk	Svelvik kirke	Lise E Talleraas
18. okt.	Vestfoldfotografer 1865–1955	Slottsfjellsmuseet	Rune Sørli
23. okt.	Bilder og ting fra gamle Larvik	Yttersølia sykehjem	Ane Ringheim Eriksen

Dato	Navn på foredrag	Sted	Foredragsholder
23. okt.	Historiske vinterklær, med fokus på votter og hodeplagg	Midgard vikingsenter	Fredrik Bjønnnes
24. okt.	Herregårdsforskning	Herregården	Aina Aske
24. okt.	Svend Foyns kvinner	Nøtterøy Historielag	Cecilia Gustavsen
24. okt.	Senger og tekstiler i Herregården	Herregården	Gro Stalsberg
25. okt.	Presentasjon av Vestfoldarkivet for masterstudenter USN, inkl. omvisning	Vestfoldarkivet	Ingrid Nøstberg, Karianne S. Vindenes og Marit Slyngstad
25. okt.	Hvalbåten Spes & Fides	Larvik sjøfartsmuseum	Stig Tore Lunde
November			
6. nov.	Innlegg om bedriftsarkiver på samling for fylkeskoordinerende institusjoner	Riksarkivbygningen	Marit Slyngstad
13. nov.	Kniv/bryneforedrag	Vestfold Knivlag	Haakon Livland
13. nov.	Grevskapsbyens historie	Larvik kommune (politikere)	Aina Aske
15. nov.	Presentasjon av Vestfoldarkivet, elever fra Horten VGS	Vestfoldarkivet	Ulla Nachtstern
15. nov.	Bunad og bunadbruk 1870–1920	Slottsfjellsmuseet	Lise E Talleraas
20. nov.	Industridokumentasjon historikk og metode: SIKA-prosjektet	Norsk Teknisk Museum	Hanne Synnøve Østerud
20. nov.	Fotograf Peder L. Stangebye	Stokke bygdetun	Rune Sørлие
22. nov.	På sporet av Munchs hage i Åsgårdstrand	Haugar V. kunstmuseum	Solfrid Sakkariassen
23. nov.	Hvert menneske er en verden. Grefsrudleiren 1940–1951	Slottsfjellsmuseet	Hilde Woxen Stormark
25. nov.	Brunlanesinger hos fotografen	Åpent møte i Brunlanes Historielag	Rune Sørлие
26. nov.	Familien Sachnowitz fra Larvik	Slottsfjellsmuseet	Ane Ringheim Eriksen
26. nov.	Larvik museum – en del av Vestfoldmuseene. Presentasjon av arbeidsområder og satsinger	Larvik Museum (Telemark Museum, styre og ledergruppe)	Aina Aske
26. nov.	Motstand og straff	Vestfoldmuseenes fagdag – Holocaust i våre trakter, Slottsfjellsmuseet	Inger-Lise Krekling
28. nov.	Norsk borgsenter	Svend Foyns bedehus	Lena Fahre
29. nov.	Eidsborgbryner fra vikingtid	Gjerpens Historielag, Skien.	Haakon Livland
Desember			
10. des.	Bunad som kulturarv	Nestor, Melsomvik	Lise E Talleraas
14. des.	Gamle juletradisjoner	Blindeforbundet	Cecilia Gustavsen
14. des.	Gamle juletradisjoner	Tønsberg Husflidslag	Cecilia Gustavsen

Foredrag på Hvalfangstmuseet. Fotograf Dag I. Børresen

Immateriell kulturarv

Midgard vikingsenter formidler sang og musikk, fremsigelse av skaldekvad, tradisjonelle håndverksmetoder, skikker i vikingtid, norrøn mytologi, sagn og myter, religiøse praksiser i hedensk tro, historiske våpen- og kampteknikker, arkeologiske metoder, samt forhistorisk matkultur.

Slottsfjellsmuseet har foredrag om og arrangementer med sagn, myter, folkemusikk og håndbåren kunnskap og håndverks-tradisjoner. På Vestfoldtunet har det vært flere arrangementer som har vist gamle, men aktuelle håndverksteknikker som lafting av tømmer, treskjæring, knivmaking, brikkeveving, strikking etc.

«Draktprosjektet» er ikke bare et prosjekt på et høyt faglig nivå, men inkluderer også populære foredrag og viser fram og formidler spesielle håndverksteknikker som blir benyttet innen dagens drakt- og bunadsarbeid. «Draktsølv»-tillaging og teknikker – sagn, myter og overtro forbundet med gammelt sølv – blir likeledes inkludert i formidlingen.

Larvik museums håndverker har kompetanse både innenfor bygningsrestaurering og restaurering og ombygging av møbler.

Berger museum har i 2018 samarbeidet med tre manusforfattere hvor vi har fortalt og gjort historien og stedsidentiteten på Berger tilgjengelig for tolkning. Det har resultert i tre ulike teaterstykker

som ble vist ved tre ulike anledninger på Berger. Museet jobber også med stedsspesifikke kunstverk hvor kunstnere benytter seg av eller lar seg inspirere enten av historiske Berger eller Berger museums unike samling av mønstre og tekstiler. Å jobbe i grenseland mellom fortid og nåtid, mellom kunst og design, mellom tekstilhistorie og teater osv. er deler av det vi jobber med både for å aktualisere historien og museets samling, men også for å skape nye uttrykk og tolkninger av kulturarven.

Vestfoldmuseene i samarbeid med Mjøsmuseet deltar med delprosjektet "Bunad og Bunadbruk: et identitetsprosjekt i Minner" – samlingssted for samtidsdokumentasjon. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt med tolv konsoliderte museer og nitten store og små innsamlingsaksjoner, men med ett felles mål: å styrke norske museers evne til å samle, ta vare på, utforske og formidle intervjuer av ulike slag. Prosjektet vil øke omfanget til minneinnsamlingen ved norske museer og utvikle verktøy og metoder i samspill mellom museer, forskere og publikum. Resultater vil komme i tre former: 1) Som innsamlet materiale for en rekke aktuelle museumsprosjekt, 2) som videreutvikling av det permanente felles innsamlingsystemet Minner og 3) som etablering og videreutvikling av relasjoner både mellom museene som engasjerer seg i prosjektet og mellom det enkelte museet og dets publikum.

Universell utforming

Haugar, Midgard, Slottsfjellsmuseet, Hvalfangstmuseet, Larvik Museum, Aluminiumsmuseet, Jernverket Eidsfoss, Berger museum og Vestfoldarkivet er tilpasset for forflytningshemmede. Noen museer er delvis tilrettelagt med heis og ramper. Gildehallen er delvis tilpasset rullestolbrukere.

Målet er å tilrettelegge ytterligere, men i antikvariske bygg og med knappe budsjetter hos byggeierne er ytterligere tilpasning en utfordring.

Slottsfjellsmuseet arbeider med å tilpasse utstillingene til hørselshemmede ved hjelp av app med audiofunksjon og beacons. Det arbeides med å installere teleslyng i museets

foredragssal og i økende grad tilpasse utstillingene for synshemmede.

I samarbeid med Larvik kommune er det planlagt installering av trappeheis i **Sjøfartsmuseet**, samt handikoptolett i 2019.

I arbeid med nye nettsider etterstrebes tilpassing til publikum ut fra offentlige retningslinjer for tilgjengelighet på nett. Alle bilder får egen beskrivende bildetekst samt merkede titler og undertitler i tekst for synshemmede.

Museene har tydelig informasjon til publikum om ledsagerbevis.

Mangfold og inkludering

Gjennom året har to kvinner arbeidet i engasjement i Vestfoldmuseene gjennom ulike tiltak via NAV. De engasjerte har utført assistentoppgaver, registrering, digitalisering og ordning av arkiver. Det har vært ulike lengder på engasjementene.

Larvik museum startet i 2018 et prøveprosjekt ved ett av byens alders- og sykehjem. Vi har reist ut med gjenstander, historiske bilder og filmer og musikk, og invitert til samtale om beboernes minner knyttet til dette. Dette har vært svært vellykket, og vil i 2019 utvide tilbudet til flere av kommunens eldresentre.

Larvik museum arrangerte i 2018 flere omvisninger for elever ved norskskolen ved alle våre visningssteder. Vi har vært i

klasserommene på norskskolen og informert om og invitert elevene der spesielt til arrangementet Kulturnatt i Larvik. Museet deltok på NAVs introduksjonsprogram for flyktninger i august med tilpassede historiske foredrag, filmvisning og omvisninger ved våre museer.

Haugar Vestfold kunstmuseum viste utstillingen «HEN» – FLYTENDE KJØNN. Utstillingen tematiserte hvordan det flytende kjønn og spørsmålet om HEN – også kalt det tredje pronomen – reflekteres i samtidskunsten. Flere av verkene viste hvordan kjønn og identitet er konvensjonsbetinget og kan relateres til sosiale og politiske endringsprosesser.

Aluminiummuseet, Jernverket Eidsfoss og Berger museum arbeider med historien om Grefsrudleiren i Holmestrand som har vært både opptreningsleir for SS-soldater, fremmedleier, barnekoloni og institusjon for psykisk utviklingshemmede og knytter historien til vår tid.

Erasmus+ prosjektet, GoDemo, med **Vestfoldarkivet** og flere avdelinger inkludert, bygger videre på «Det angår også deg» og har som mål å sette lys på historiske kjennsgjæringer, fokusere på følgene av fordomsfulle tankemønstre og legge til rette for pedagogiske metoder om hvordan vi som enkeltmennesker og samfunn kan verne om demokratiet og grunnleggende menneskerettigheter.

Vestfoldarkivets prosjekt «**Du er FRI**» er en fortellerforestilling om toleranse, likeverd og skeivt mangfold. Fortellingene springer ut av skeive arkiver, av autentiske historier – berører holdningene våre og pirker borti forvaltningen av verdier som holder frem i det såkalte fordomsFRIE samfunnet vårt.

Det ble arrangert en stor fagdag den 26. november «Holocaust i våre trakter» som en del av prosjektet «**Det angår også deg**».

Les mer om prosjektet lenger opp i rapporten.

Vestfoldarkivet deltar i arbeidsgruppen for Det Aktive Museet sammen med Telemuseet, Teknisk museum, Redd Barna og Oslo Met. Det Aktive Museet diskuterer museers og arkivers rolle for samfunnsendring. Tema for konferansen Det aktive museet i 2016 var flukt, tap og gjenoppbygging. Et av spørsmålene som ble drøftet var på hvilke måter arkiver og museer kan løfte fram stemmer og gi folk på flukt innflytelse og muligheter til å delta. For Vestfoldmuseene har Det Aktive Museet vært viktig for nettverksbygging og refleksjon rundt vår egen samfunnsrolle. Det ble ikke gjennomført konferanse i 2018, men det har vært møter i arbeidsgruppen.

Hvalfangstmuseet har et samarbeid med Fønix integrering. Museets ansatte hadde omvisninger for elevgrupper på museet i vinterferie og høstferie, på byvandring og om bord på Southern Actor. Vi hadde også tilpasset omvisninger for Velkomstklassen på Byskolen og Forsterket Enhet på Ranvik Ungdomsskole og Melsom VGS. I 2018 hadde museet en omvisning for Blindeforbundet

Munchs hus. Fotograf Solfrid Sakkariassen

- Ekte opplevelser som beriker